

BORDERHOLIC

AKTUALITY A ZAJÍMAVOSTI

**„... jsou vysoce inteligentní, rychle se učí
a rády pro svého pána pracují.**

**Navíc jsou tělesně zdatné, šikovně
a pružné a jsou schopny rychle reagovat.“**

Easter Verhoef Verhellen v knize: „BORDER KOLIE“

MVP ČESKÉ BUDĚJOVICE

Na výstavě MVP České Budějovice bylo předvedeno 32 border collíí. Počasí všem přálo. Psi netrpělivě čekali, aby v kruhu předvedli, jak jsou krásní. Zkrásnit se je velice snažili i jejich majitelé.

KLUBOVÁ VÝSTAVA UHŘÍNĚVES

Klubová výstava BCC CZ se odehrávala v krásném areálu kynologického cvičiště Rychety v Praze Uhříněvsi. Klubovým vítězem se stal Cid Akumulátor Ivety Matzenauerové. Je to vysoce všestranný pes. Byl šestý na MS 2002 záchranářů v Budapešti, je Mistrem republiky BC v agility a již potřetí se kvalifikoval na MS v agility.

PROPET BRNO

Na výstavě INTERCANIS v Brně, která byla spojena s výstavou chovatelských potřeb PROPET, předváděly border collie pasení kachen a tanec se psem. Na obrázku vpravo je Lenka Šilerová s Etonem Bohemia Alké v závěru společného tance.

SPORTOVNÍ DEN BC

První Sportovní den border collíí, který zorganizovala Stáňa Baľogová na krásném cvičišti Kynologického spolku Litoměřice, se opravdu vydařil. Border collíí přijelo hodně. Jak je vidět z množství cen, které se sotva vešly pod altánek, i zájem sponzorů o tuto akci byl velký.

KLUB A CHOV

CO SE VŠECHNO UDÁLO

Od posledního vydání klubového zpravodaje BORDERHOLIC neuběhlo až zase tolik vody jako jí napadalo. Mnoho rodin v ČR bylo vyplaveno, povodeň totálně zničila několik kynologických cvičišť. Zatím se však žádná borderka nepostrádá.

Tak tedy, minulý zpravodaj vyšel v dubnu. Rozeslali jsme ho všem členům klubu BCCCCZ, a to i těm, kteří na rok 2002 nezaplatili členské příspěvky. Spolu se zpravodajem jsme rozesílali základní informace o klubu a pozvánky a propozice na akce pořádané klubem. Vše bylo založeno do nových klubových desek. V klubu tenkrát bylo 135 evidovaných členů, a to včetně neplaticích. Někteří „neplatiči“ si po přečtení seznamu členů uvědomili, že v zápalu jiných činností zapoměli členské příspěvky na rok 2002 zaplatit, a dluh dorovnali. Nyní je v klubu 175 evidovaných členů (včetně neplatičů). Doplněný seznam nových členů klubu uveřejníme v příštím zpravodaji.

Musíme se omluvit za chybu, kterou jsme udělali při psaní zprávy z výboru. U bodu „2“ mělo být:

2a, Potvrzena povinnost zaplatit základní poplatek v případě, že členský příspěvek nebude uhrazen do konce února.

2b, Jestliže někdo vstoupí do klubu po prvním červenci, platí jen poloviční členský příspěvek, tedy 250 Kč. Povinnost současně uhradit základní poplatek 100 Kč zůstává.

2c, Pokud BH zbude, může se prodat za cenu 50 Kč, případně se může věnovat vybraným osobám (např. host klubu, sponzor, inzerent apod.).

2d, Barevné desky BC se mohou prodávat případným zájemcům z členů klubu BCCCCZ za cenu 15 Kč.

Redakce

Chovatelská zpráva:

CHOV BORDER COLLIÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Border collie v České republice se podle vzrůstajícího počtu vrhů těší čím dál větší oblibě. Je to ukázka toho, že borderky nejsou už jen známy pár zapálencům či odborníkům přes psí plemena, ale že si získaly srdce velkého počtu lidí. Jelikož chov BC začal na poměrně malé základně chovných jedinců, hrozilo riziko, že je možné se dostat do slepé uličky velké příbuznosti.

Díky nově importovaným psům a fenám se otevřela možnost výběru vhodných nepříbuzných párů. Také díky snaze majitelů fen jet za krycími psy do zahraničí je zde patrný „přiliv“ nové krve.

Chtěla bych jen upozornit majitele fen na vhodnost výběru krycího psa (a to nejen u nás, ale také v zahraničí). Jen exteriér není vždy vše, je nutné si zkontrolovat, zda pes má vždy nutná vyšetření, a také dobrou povahu. Především u výběru krycího psa v zahraničí je vhodné si předem ověřit, zda má pes nutná vyšetření (DKK, PRA/CEA). V některých státech - spíše na východ či jihovýchod od naší republiky - se běžně neprovádí vyšetření na oční choroby a někde dokonce nejsou povinné vyšetření kyčlí (DKK). Argument majitele psa, že pes má nohy v pořádku, "jinak by neuběhl 5 km u kola", není zrovna dostačující. Ačkoli je pes bez daného vyšetření ve svém státě chovný a může tedy krýt i české feny, jedná se o obrovské riziko pro chov. Základem kvalitního chovu je vždy především zdraví a vyrovnaná povaha!

Následující tabulky ukazují rozrůstající se počet vrhů a to od samého počátku chovu BC v ČR (tedy od prvního evidovaného vrhu v Plemenné knize roku 1994) až po konec roku 2001.

Výpis počtu vrhů za první polovinu roku 2002 není zahrnut do celkové statistiky, bylo jich stejně jako za celý loňský rok, tedy 19, přičemž se narodilo 46 psů a 52 fen, průměrný počet štěňat na 1 vrh je zatím 5,2.

ROK	vrhy	počet štěňat	psů	fen	průměrný počet štěňat na 1 vrh
2001	19	126	56	70	6,6
2000	14	71	37	34	5,1
1999	9	54	27	27	6
1998	11	55	27	28	5
1997	4	19	9	10	4,8
1996	5	33	10	23	6,6
1995	0	0	0	0	0
1994	2	13	4	9	6,5
celkem	64	371	170	201	5,8

Použití zabraniční krycí psi:			
<i>jméno psa</i>	<i>rok krytí</i>	<i>země původu</i>	<i>použit v chovat. st.</i>
Lizas Border Dover	1997	Rakousko	Akumulator
Lizas Border Dover	1999	Rakousko	Akumulator
Kryslin Bomber at Beagold	1999	Belgie	Bohemia Alké
Clan Abby NZ'S Black Magic	1999	Maďarsko	Black Chevers
Cosmo vom Tollenhof	1999	Rakousko	Od Stříbřeckých rybníků
Cories Roy	2000	Rakousko	Od Stříbřeckých rybníků
Roy of Dalmillington	2000	Německo	Bohemia Alké
Glen of Ayrshire	2000	Německo	Bohemia Alké
Aaron vom Volklatat	2001	Rakousko	Synthesia
Roy of Dalmillington	2001	Německo	Gasko Prim
Detania Panja's Flash	2001	Německo	Bohemia Alké
Joly Joker in Black vom Skuddenhof	2001	Německo	Bohemia Alké

Nejčastěji užívaní krycí psi (v držení českých majitelů), psi, kteří byli použiti více než 1x		
<i>jméno psa</i>	<i>počet vrhů</i>	
Highland Dreamer	12x	4x Ass Bohemia Alké 3x Mobella Jackie 2x Lucky Su ostatní 1x
Ampriors Tsar at Beagold	8x	2x Barbie Czechmate 2x Bibi Czechmate ostatní 1x
Caristan Jaguar	5x	žádné spojení nebylo opakované
Cony Czechmate	4x	2x Brera Bohemia Alké ostatní 1x
Mouse di Cambiano	4x	žádné spojení nebylo opakované
Frankie Akumulator	3x	2x Etna Akumulator ostatní 1x
Canny Akumulator	3x	žádné spojení nebylo opakované
Knottsway Chico at Czechmate	3x	žádné spojení nebylo opakované
Wendevick Usecasper	2x	žádné spojení nebylo opakované
Clydebank Brit	2x	žádné spojení nebylo opakované
Accord Black Chevers	2x	žádné spojení nebylo opakované

IMPORTY

<i>ROK</i>	<i>CELKEM BC</i>	<i>psů</i>	<i>fen</i>
rok 2001	14	5	9
rok 2000	3	1	2
rok 1999	3	3	0
rok 1998	0	0	0
rok 1997	0	0	0
rok 1996	2	1	1
rok 1995	2	2	0
rok 1994	1	0	1
rok 1993	1	1	0
rok 1992	1	0	1
celkem	27	13	14

Zdá se, že se začíná rozmáhat trend dovozu (tedy importování) "nové krve" border collií do České republiky, což jen prospívá chovu. Po pár dovezených jedincích v úplném začátku chovu nastala tzv. krize, kdy téměř celá tehdejší základna BC byla pokrevně spřízněná. Jediné co bylo možné - buď stále opakovat stejná spojení (což není z hlediska budoucnosti to nejlepší), nebo jezdit kryt feny do zahraničí, nebo importovat novou krev do ČR. Jsem ráda, že poslední dvě možnosti se začínají rozmáhat. Následují výpis border collií importovaných do ČR od samého počátku evidence BC u nás je jistě dostatečně mluvící za sebe. Budu jen ráda, když za pár let se tyto řádky zněkolikanásobí.

Jelikož se jedná o dovoz psů a fen z různých států a jedná se o různé linie, jsou zde vyznačeny původní země zápisu a také, pokud se jedná o přímou ISDS linii, je to zde také uvedeno.

<i>jméno psů/feny</i>	<i>pohlaví</i>	<i>země původu</i>	<i>majitel</i>
Jednotlivě			
rok 2001			
Wendevick Zephyr	pes	Belgie	Vajcová
Ted from sc.Roy vom Beutenhof	pes	Německo	Grygarová
Wonder of Kate's Sam vom Beutenhof	fena	Německo	Hanačíková
Fly of Birchfarm	ISDS fena	Anglie	Brunclfk
Craigbank Chockie	ISDS fena	Anglie	Procházka
Roy of Ayrshire	ISDS pes	Anglie	Axman
Fenwick Danny	ISDS pes	Anglie	Buchta
Dream of Kintyre Diamont Rose	fena	Německo	Matzenauerovi
Cassy Blue Energizer	fena	Polsko	Šimčíková
Sarah of Airtnoch	ISDS fena	Anglie	Švéda
Gele Maid	ISDS fena	Anglie	pí.Adami
Aber Cassie	ISDS fena	Anglie	pí.Adami
Flocka Gemma	ISDS fena	Anglie	pí.Adami
IRIHAN Boldflash	ISDS pes	Anglie	Vejrosta
rok 2000			
Tosari Flies High	fena	Anglie	Svobodová
Clydebank Brit	ISDS pes	Anglie	Kunor
Pomme	fena	Francie	Havlová
rok 1999			
Fillip von den Kitzweiden	pes	Německo	Cápalová
Mouse di Cambiano	pes	Itálie	Loučka
Wendevick Usecasper	pes	Belgie	Půlpánová
rok 1996			
Arnpriors Tsar at Beagold	pes	Anglie	Novák
Lucky Su	ISDS fena	Anglie	Loučka
rok 1995			
Knottsway Chico at Czechmate	pes	Anglie	Novák
Highland Dreamer	pes	Anglie	Loučka
rok 1994			
Czechmate Black Magic	fena	Anglie	Novák
rok 1993			
Caristan Jaguar	pes	Anglie	Novák
rok 1992			
Jackie Mobella	fena	Anglie	Grygarová

Chovných krycích psů je 37.

V Plemenné knize ČMKU je již evidováno více než 500 záznamů (poslední číslo k 1.8.2002 je 523).

Nikol Hanačíková

VÝSTAVY

27.4.2002 MVP ČESKÉ BUDĚJOVICE, rozhodčí: Peter Harsányi – Maďarsko

PSI, třída dorostu

VN1 – JARED BOHEMIA ALKÉ, chov. + maj. A.

Grygarová

PSI, třída mladých

V1, CAJC – ANGELO LUSIKA, chov. S. Balogová, maj. J. Mareš

V2 – IDRUS BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj.

K. Dědičová

V3 – BERRY BLUE FOXY FOX, chov. H. Půlpánová, maj.

J. Janků

VD4 – ARMANDO LUSIKA, chov. S. Balogová, maj. M.

Pachtová

PSI, třída střední

V1, CAC – WENDEVICK ZEPHYR, chov. M.-L. Driessens, maj. Š. a J. Vajcovi

V2, r.CAC – CAICK COLY QUEEN, chov. Š. Barcalová,

maj. L. Nosová

VD – CHAIN BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj.

A. Borovičková

PSI, třída otevřená

V1, CAC, CACIB – GREY BOHEMIA ALKÉ, chov. + maj.

A. Grygarová

V2, r.CAC – ADAM FOXY FOX, chov. H. Půlpánová, maj.

R. Košťálová

VD3 – BATTOS OD STRĚBŘECKÝCH RYBNÍKŮ, chov. J.

Hutter, maj. E. Koliandrová

PSI, třída pracovní

V1, CAC, r.CACIB – FLOREY BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. V. Brunclíková

VD2 – MOUSE DI CAMBIANO, chov. M.T. Garabelli, maj. ing. R. Loučka

VD3 – FIREBIRD AS FAST AS THE WIND, chov. I.

Ossimitz, maj. K. Hennerbichler

FENY, třída dorostu

VN1 – TOSARI CZECH THIS OUT, chov. S. Carver, maj.

L. Svobodová

FENY, třída mladých

V1, CAJC – BABSÍ FOXY FOX, chov. H. Půlpánová, maj. V. Vostrá

V2 – BRITA DARLEY ARABIAN, chov. V. Cápalová, maj. R. Varhanová

V3 – CORA MORAVIA ZAURAK, chov. M. Peřík, maj. L. Vaňourek

VD4 – CATTY MIVEKO, chov. M. Koško, maj. V. Nedělka

FENY, třída střední

V1, CAC, CACIB, BOB – CHUBBY BOHEMIA ALKÉ, chov. + maj. A. Grygarová

V2, r.CAC – CLAIRE COLY QUEEN, chov. Š. Barcalová, maj. L. Rychetská

V3 – ASHLEY CHARMING LADY OF GREEN BORD., chov. L. Schlatzer, maj. B. Dowland

FENY, třída otevřená

V1, CAC – ANNIE BOHEMIA JUKON, chov. J. Konrád, maj. V. Grabavčicová

V2, r.CAC – GAY BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. V. Brunclíková

V – ADÉLA BOHEMIA JUKON, chov. + maj. J. Konrád

V – ANETA BOHEMIA JUKON, chov. J. Konrád, maj. M. Macků

V – ANNE BLACK TENNANT, chov. Š. Vajcová, maj. J. Škrabánek

V – BESSY COLY QUEEN, chov. Š. Barcalová, maj. R. Pihávková

V – GEE AKUMULATOR, chov. ing. R. Loučka, maj. V. Brunclíková

V – TOSARI FLIES HIGH, chov. S. Carver, maj. L. Svobodová

FENY, třída pracovní

V1, CAC – DORRIT BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. V. Brunclíková

FENY, třída šampionů

V1, CAC, r.CACIB – Ch. DARYL BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. H. Půlpánová

III. Speciální výstava border collie Praha 10 Rychety

Dne 8.5.2002 se sešli majitelé a příznivci plemene border collie na pražském cvičišti Rychety. Konala se zde již třetí speciální výstava pořádaná klubem BCCCZ, tentokrát bez zadávání titulů CAJC, CAC. Nejlepší jedinci ale místo nich mohli získat tituly Best Puppy, Nejlepší dorost, Nejlepší veterán, Vítěz třídy, Vítěz mladých výstavy BCCCZ, Vítěz výstavy BCCCZ a ten nejvyšší - Top border collie výstavy BCCCZ. Na výstavu se přihlásil úctyhodný počet 43 jedinců, což svědčí o vzrůstající oblibě tohoto plemene. K posuzování byl pozván pan rozhodčí Milan Krinke, který vyniká zasvěceným a citlivým přístupem k našemu plemeni. Všichni vystavovatelé i diváci jistě ocenili jeho hlasité hodnocení a mohli tak lépe posoudit kvality i nedostatky jednotlivých psů. Aprobaci na border collie si zde rozšiřovala paní Zdeňka Holmerová. Poděkování patří také firmě Candy spol.s.r.o., která věnovala všem vítězům pěkné ceny.

Helena Půlpánová

PSI, třída puppy

VN1, Best puppy - ANDY BLUE SVĚŽÍ VÍTR, Chov. I. Šaročová, maj. L. Nosová

PSI, třída dorostu

VN1, Nejlepší dorost - JARED BOHEMIA ALKÉ, Chov. A. Grygarová, maj. V. Grabavčicová + A. Grygarová N2 - ACCORD'S SON GASKO PRIM, Chov. L. Svobodová, maj. J. Váňa,

PSI, třída mladých

V1, Vítěz třídy, Vítěz mladých - IDRUS BOHEMIA ALKÉ, Chov. A. Grygarová, maj. K. Dědičová

V2 - IRGO BOHEMIA ALKÉ, Chov. + maj. A. Grygarová

V3 - BIGGY BOY Z ČERNOBÍLÝCH, Chov. M. Švarcová, maj. T. Šmolíková

V4 - AMOR OD HALFÁKU, Chov. Ing. D. Plevková, maj. Ing. J. Rucki

VD - ARMANDO LUSIKA, Chov. S. Balogová, maj. M. Pachtová

PSI, třída střední

V1, Vítěz třídy - CACIK COLY QUEEN, Chov. Š. Barcalová, maj. L. Nosová

PSI, třída otevřená

V1, Vítěz třídy - TED FROM SCOTTISH ROY VOM BEUTENHOF, Chov. I.+H. Mösner, maj. A. Grygarová

PSI, třída pracovní

V1, Vítěz třídy, Vítěz výstavy - CID AKUMULATOR, Chov. Ing. R. Loučka, maj. I. a R. Matzenauerovi

V2 - EAGER BOHEMIA ALKÉ, Chov. A. Grygarová, maj. A. Králová

PSI, třída vítězů

V1, Vítěz třídy - Ch. ADAM FOXY FOX, Chov. H. Půlpánová, maj. R. Košťálová

PSI, třída čestná

v této třídě se známka ani pořadí nezadáva

ICH. DUNCAN BOHEMIA ALKÉ, Chov.+maj. A. Grygarová,

Ch. WENDEVICK USECASPER, Chov. M. - L. Driessens, maj. H. Půlpánová

FENY, třída puppy

VN, Best puppy - ROXANA VOM SKUDDENHOF, Chov. B. Mayer, maj. A. Grygarová

VN - ARIANA BLUE SVEŽÍ VÍTR, Chov. I. Šaročková, maj. H. Holá

VN - BEAUTY BROWN GASKO PRIM, Chov. L. Svobodová, maj. R. Varhanová

N - BABY BROWN GASKO PRIM, Chov. L. Svobodová, maj. T. Teplý

N - BEATRIX ZE SKALISTÝCH HOR, Chov. M. Lorková, maj. K. Špunarová

FENY, třída dorostu

VN1, Nejlepší dorost - TOSARI CZECH THIS OUT, Chov. S. Carver, maj. L. Svobodová

VN2 - JOLIE BOHEMIA ALKÉ, Chov. A. Grygarová, maj. M. Úlovcová

VN3 - JIG BOHEMIA ALKÉ, Chov. + maj. A. Grygarová

FENY, třída mladých

V1, Vítěz třídy, Vítěz mladých, Top border collie výstavy - BABSÍ FOX FOX, Chov. H. Půlpánová, maj. V. Vostrá

V2 - AINE LUSIKA, Chov. S. Balogová, maj. ing. I. Dubnová

V3 - BRITA DARLEY ARABIAN Chov. V. Cápálová, maj. R. Varhanová

V4 - ARMINA LUSIKA, Chov. S. Balogová, maj. S. Balogová + Freiejová

V - CORA MORAVIA ZAURAK, Chov. M. Peřfk, maj. L. Vaňourek

V - DREAM OF KINTYRE DIAMOND ROSE Chov. E. Gross a K. Höpfl, maj. I. a R. Matzenauerovi

V - HESS CZECHMATE, Chov. F. Novák, maj. Š. Barcalová

VD - AMANDA LUSIKA, Chov. S. Balogová, maj. P. Seidl

VD - IDEA AKUMULATOR, Chov. Ing. R. Loučka, maj. R. Šanovcová

FENY, třída střední

V1, Vítěz třídy - CHUBBY BOHEMIA ALKÉ, Chov. + maj. A. Grygarová

V2 -CLAIRE COLY QUEEN, Chov. Š. Barcalová, maj. L. Rychetská

FENY, třída otevřená

V1, Vítěz třídy, Vítěz výstavy - ANNIE BOHEMIA JUKON, Chov. J. Konrád, maj. V. Grabavčicová

V2, TOSARI FLIES HIGH, Chov. S. Carver, maj. L. Svobodová

D - ANNABELL BLACK TENNANT, Chov. Š. Vajcová, maj. M. Klímová

FENY, třída pracovní

V - ARINA Z ČESALKY, Chov. J. Hejduk, maj. S. Balogová

FENY, třída vítězů

V1, Vítěz třídy Ch. DARYL BOHEMIA ALKÉ, Chov. A. Grygarová, maj. H. Půlpánová

FENY, třída veteránů

V1, Vítěz třídy, Nejlepší veterán, ICH. MOBELLA JACKIE, Chov. G.+J. Harris, maj. A. Grygarová

FENY, třída čestná

v této třídě se známka ani pořadí nezadáva

BLAZE BLACK CHEVERS, Chov. + maj. N. Hanačiková

4.5.2002 Krajská výstava Lysá n. L., rozhodčí: Dagmar Poláková**PSI, třída otevřená**

V1, Vítěz třídy, Krajský vítěz - TED FROM SCOTTISH ROY VOM BEUTENHOF chov. I.+ H. Mösner, maj. A. Grygarová

V2 - CACIK COLY QUEEN, chov. Š. Barcalová, maj. L. Nosová

25.5.02 MVP Litoměřice, rozhodčí: PhDr. Vladimír Mojžíš**PSI, třída mladých**

V1, CAJC - ARMANDO LUSIKA, chov. S. Balogová, maj. M. Pachtová

V2 - ANGELO LUSIKA, chov. S. Balogová, maj. J. Mareš

V - IDRUS BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. K. Dědičová

V - JARED BOHEMIA ALKÉ, chov. + maj. A. Grygarová

PSI, třída střední

V1, CAC - ART MIVEKO, chov. M. Koško, maj. L. Šedivý

V2, r.CAC - WENDEVICK ZEPHYR, chov. M.-L. Driessens, maj. J. a Š. Vajcovi

V3 - CHAJN BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. A. Borovičková

PSI, třída otevřená

V1, CAC, CACIB - GREY BOHEMIA ALKÉ, chov.+maj. A. Grygarová

V2, r.CAC - BATTOS OD STRÍBŘECKÝCH RYBNÍKŮ, chov. J. Hutter, maj. E. Koliandrová

V3 - CAICK COLY QUEEN, chov. Š. Barcalová, maj. L. Nosová

PSI, třída pracovní

V1, CAC - FRANKIE AKUMULATOR, chov. Ing. R. Loučka, maj. M. Koško

PSI, třída šampionů

V1, CAC, r.CACIB - ADAM FOXY FOX, chov. H. Půlpánová, maj. R. Košťálová

FENY, třída mladých

V1, CAJC – BABSÍ FOXY FOX, chov. H. Půlpánová, maj. V. Vostrá

V2 – AINE LUSIKA, chov. S. Balogová, maj. Ing. I. Dubnová

V – BLACKIE FOXY FOX, chov. H. Půlpánová, maj. Mgr. M. Vondráčková

V – JOLIE BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. M. Úlovcová

V – AMANDA LUSIKA, chov. S. Balogová, maj. P. Seidl

FENY, třída střední

V1, CAC, CACIB, BOB – CHUBBY BOHEMIA ALKÉ, chov.+maj. A. Grygarová

VD2 – CORA MORAVIA ZAURAK, chov. M. Peřík, maj. L. Vaňourek

FENY, třída otevřená

V1, CAC – ANNIE BOHEMIA JUKON, chov. J. Konrád, maj. V. Grabavčicová

FENY, třída pracovní

V1, CAC – ARINA Z ČESALKY, chov. J. Hejduk, maj. S. Balogová

FENY, třída šampionů

V1, CAC, r.CACIB – DARYL BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. H. Půlpánová

Klubová výstava Nitra, 1.6.2002, rozhodčí: Carmyn Kingston (Austrálie)**PSI, třída mladých**

V1, CAJC - Jocker Bohemia Alké, ch. A. Grygarová, m. Ing. P. Konštiak

V2 - Cracker Rubínové srdce, chov. S. Sochorová, m. A. Bullová

VD3 - Brooster Fatranský sen, ch. Ing. M. Kotuláš, m. J. Kelbel

PSI, třída šampionů

V1, CAC, Klubový vítěz - Ch. Adam Foxy Fox, ch. H. Půlpánová, m. R. Košťálová

FENY, třída mladých

V1 - Ballerine Fatranský sen, ch. Ing. M. Kotuláš, m. V. Tikl

V2 - Baileys Fatranský sen, ch. Ing. M. Kotuláš, m. R. Lukáč

FENY, třída střední

V1, CAC - Allison At Rockflower, chov. Radványi E., maj. Hajdók Angela

FENY, třída otevřená

V1, CAC, Klubový vítěz, BOB - Cleopatra of Forestry Farm, ch. M. Marjai, m. Katalin Juhos

V2 - Flower Of Old Hill Angie, ch. Kökényesi Hajnalka, m. Éva Bánctzi

FENY, třída pracovní

V1, CAC - Amica Black Thunderbolt, ch. D. Fazekašová, m. D. Fazekašová a O. Čunderlíková

FENY, třída šampionů

V1, CAC - Ch. Detánia Bohemia Alké, ch. A. Grygarová, m. D. Fazekašová

MVP Nitra, 2.6.2002, rozhodčí: Urošević Milivoje – Jugoslávie**PSI, třída mladých**

V1, CAJC - Brooster Fatranský sen, ch. Ing. M. Kotuláš, m. J. Kelbel

PSI, třída šampionů

V1, CAC, CACIB - Ch. Adam Foxy Fox, ch. H. Půlpánová, m. R. Košťálová

FENY, třída mladých

V1, CAJC - Wonder Of Kate's Sam Vom Beutenhof, ch. I. Mössner m. N. Hanačíková + D. Čech

FENY, třída střední

V1, CAC - Allison At Rockflower, ch. E. Radnányi, m. A. Hajdók

FENY, třída otevřená

V1, CAC - Flower Of Old Hill Angie, ch. H. Kökényesi, m. E. Bánctzi

V2, res. CAC - Aneta Bohemia Jukon, ch. J. Konrád, m. K. Macků

FENY, třída pracovní

V1, CAC, CACIB, BOB - Adora Akumulator, ch. R. Loučka, m. N. Hanačíková

MVP Praha, 8.6.2002, rozhodčí: Joyce Collins, Anglie**PSI, třída mladých**

V1, CAJC – EYES OF THE WORLD ALISTAIR, ch. + m. Schevenels – Phengdis

V2 – BIGGI BOY Z ČERNOBÍLÝCH, ch. M. Švarcová, m. T. Šmolíková

VD3 – IDRUS BOHEMIA ALKÉ, ch. A. Grygarová, m. K. Dědičová

PSI, třída střední

V1, CAC, r. CACIB – CAICK COLY QUEEN, ch. Š. Barcalová, m. L. Nosová

V2, r.CAC – WENDEVICK ZEPHYR, ch. M.-L. Driessens, m. Š + J. Vajcovi

V3 – CHAIN BOHEMIA ALKÉ, ch. A. Grygarová, m. A. Borovičková

PSI, třída otevřená

V1, CAC – HAX BOHEMIA ALKÉ, ch. A. Grygarová, m. P. Coufal

V2 – ANWAR JACK Z ČERNOBÍLÝCH, ch. M. Švarcová, m. B. Kacířková

PSI, třída pracovní

VD1 – EAGER BOHEMIA ALKÉ, ch. A. Grygarová, m. A. Králová

PSI, třída šampionů

V1, CAC, CACIB – DUNCAN BOHEMIA ALKÉ, ch. + m. A. Grygarová

V2, r.CAC – ADAM FOXY FOX, ch. H. Půlpánová, m. R. Košťálová

FENY, třída mladých

V1, CAJC, BOB – EYES OF THE WORLD ALIMCBEAL, ch. + m. Schevenels – Phengdis

V2 – BABSÍ FOXY FOX, ch. H. Půlpánová, m. V. Vostrá

V3 – TOSARI CZECH THIS OUT, ch. S. Carver, m. L. Svobodová

V4 – DREAM OF KINTYRE DIAMOND ROSE, ch. E.Gross + K. Höpfl, m. I.+ R. Matzenauerovi

FENY, třída střední

V1, CAC, r.CACIB – CHUBBY BOHEMIA ALKÉ, ch. + m. A. Grygarová

29.6.2002 MVP Brno, rozhodčí: Milan Krinke

PSI, třída mladých

V1, CAJC – BERRY BLUE FOXY FOX, chov. H. Půlpánová, maj. J. Janků

V2 – JARED BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. A. Grygarová + V. Grabavčicová

PSI, třída střední

V1, CAC, r. CACIB – WENDEVICK ZEPHYR, chov. M.-L. Driessens, maj. Š.+J. Vajcovi

V2, r. CAC – CAICK COLY QUEEN, chov. Š. Barcalová, maj. L. Nosová

PSI, třída otevřená

V1, CAC – GREY BOHEMIA ALKÉ, chov.+ maj. A. Grygarová

V2, r. CAC – BUCKI RUBÍNOVÉ SRDCE, chov. S. Sochorová, maj. Z. Jandlová

PSI, třída pracovní

VD1 – MOUSE DI CAMBIANO, chov. M.T.Garabelli, maj. Ing. R. Loučka

PSI, třída šampionů

V1, CAC, CACIB – Ch. ADAM FOXY FOX, chov. H. Půlpánová, maj. R. Košťálová

FENY, třída dorostu

N – BEATRIX ZE SKALISTÝCH HOR, chov. M. Lorková, maj. K. Špunarová

V2 – ASHLEY CHARMING LADY O. GREEN BORDER, ch. L. Schlater, m. C. Eichmeir

V3 – CORA MORAVIA ZAURAK, ch. M. Peřík, m. L. Vaňourek

FENY, třída otevřená

V1, CAC, CACIB – EYES OF THE WORLD ZARIMAREIN, ch. Schevenels – Phengdis, m. Vandaele – Taillien

FENY, třída pracovní

V1, CAC – ADORA AKUMULATOR, ch. ing. R. Loučka, m. N. Hanačíková

V2 – ANET Z ČESALKY, ch. J. Hejduk, m. P. Dušková

FENY, třída mladých

V1, CAJC, BOB – BABSÍ FOXY FOX, chov. H. Půlpánová, maj. V. Vostrá

V2 – BLACKIE FOXY FOX, chov. H. Půlpánová, maj. M. Vondráčková

V3 – BATIMA DARLEY ARABIAN, chov. V. Cápálová, maj. A. Liberová

V4 – DREAM OF KINTYRE DIAMOND ROSE, chov. K. Höpfe + E. Gross, maj. I.+R. Matzenauerovi

VD – CATTY MIVEKO, chov. M. Koško, maj. V. Nedělka

FENY, třída otevřená

V1, CAC, CACIB – ANNIE BOHEMIA JUKON, chov. J. Konrád, maj. V. Grabavčicová

V2, r. CAC – AISCHA FOXY FOX, chov. + maj. H. Půlpánová

V3 – ANETA BOHEMIA JUKON, chov. J. Konrád, maj. K. Macků

V4 – ANELIM ZE SKALISTÝCH HOR, chov. + maj. M. Lorková

FENY, třída šampionů

V1, CAC, r. CACIB – Ch. DARYL BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. H. Půlpánová

V2, r. CAC – Ch. BIYA BOHEMIA ALKÉ, chov. A. Grygarová, maj. M. Lorková

Helena Půlpánová

DĚDIČNÉ CHOROBY OČÍ

Na základě úspěšného složení zkoušky odborných znalostí (otázky byly vypracovány pod odborným dohledem prof. B. Spiesse, dipl. ACVO/ECVO z univerzity ve švýcarském Zurichu, který byl pověřen garancí nad problematikou vrozených vad očí a jejich vyšetřováním v souladu s požadavky ECVO) mohou vrozené vady očí posuzovat MVDr. Jiří Beránek, MVDr. Petr Staňa, MVDr. Petr Raušer, MVDr. Pavla Trnková, MVDr. Vladimír Knapík a MVDr. Pavel Hron. Vznikla také „Komise posuzovatelů vrozených vad očí v ČR“, která zahájila svoji činnost na základě doporučení prof. B. Spiesse dle platných směrnic ECVO (European College of Veterinary Ophthalmology). Jejím předsedou je MVDr. Jiří Beránek, komise je uvedena na panelu listu evropských oftalmologů, oprávněných k těmto vyšetřením. Náš klub BCCZ dostává pravidelně přehled o výsledcích skutečných vyšetření, a to jak negativních, tak pozitivních.

Celkem bylo v ČR vyšetřeno 146 border collií. Jen jedenkrát (fena) byla zjištěna dědičná choroba (CEA)! Ve čtyřech případech byla zjištěna heterochromie, což znamená, že pes má každé oko jiné barvy. U jednoho psa byla zaznamenána slabá RD (retinární dysplazie), u jiného psa zbytky PPM (perzistentní pupilární membrány). Kromě onoho jednoho případu CEA jsou další zde uvedené nálezy pouze informativní, nejedná se o dědičné choroby očí, v tomto jsou ti psi normálně negativní a zdraví. Celkově u borderů je tedy výsledek velmi dobrý.

S laskavým svolením MVDr. Beránka a MVDr. Stani uveřejňujeme jejich články, které můžete také najít na <http://www.veterina-info.cz/>.

PRAKTICKÁ OFTALMOLOGIE PSA - DĚDIČNÉ CHOROBY

Veterinární oftalmologie je disciplína s úzkou návazností na podrobné vyšetření celkového stavu organismu, s velkými nároky na odborné znalosti veterinárního lékaře a na přístrojové vybavení jeho ambulance. Vyšetření oka je vždy nutná součást komplexního celkového vyšetření organismu, protože na očích se můžeme setkat jak s projevy celkového onemocnění (psinka, alergie, diabetes mellitus, intoxikace, hepatitis, dehydratace, přítomnost parazitů), tak s projevy postižení očního bulbu a jeho přídatných ústrojí.

Důležitou součástí oftalmologického vyšetření je získání podrobných anamnestických údajů, majitel odpovídá na otázky týkající se vzniku onemocnění, jeho příčin, průběhu a doby trvání, celkového chování pacienta, výskytu onemocnění u ostatních zvířat v chovu či vrhu, dále prostředí, v němž pacient žije, a jeho pracovního vytížení.

Celá řada onemocnění oka je spojena s genetickou predispozicí a tak znalost zatížení jednotlivých plemen oftalmologickou problematikou je nezbytně nutný předpoklad pro stanovení správné diagnózy a prognózy. Dědičnost jednotlivých onemocnění je pečlivě zkoumána a sledována. Jednou z nejvýznamnějších světových organizací, zabývajících se genetickou vazbou, je neprofitární organizace CERF (Canine Eye Registry Foundation), která od roku 1974 shromažďuje informace o genetické predispozici u všech plemen.

První místo v řadě dědičných chorob oka zastává zcela jednoznačně onemocnění sítnice, označované jako progresivní retinální atrofie / PRA /. Jedná se o postupné odumírání speciálních buněk, vystylajících oční kouli a odpovědných za příjem světelných paprsků. Tomuto onemocnění je v západních zemích věnována značná pozornost.

Zjednodušeně řečeno, existují dvě základní formy tohoto onemocnění: - generalizovaná a centrální, lišící se nejen klinickým nálezem, ale i formou dědičnosti. Generalizovaná se projevuje atrofií v periferních částech sítnice, středová část je nezměněna. Tato je však postižena při onemocnění psa formou centrální.

První klinické příznaky progresivní retinální atrofie jsou majitelem pozorovány za šera a v době snížené viditelnosti. Pes se hůře orientuje, naráží do překážek, zornice psa je široce rozevřená i při přímém dopadu světla do oka psa /výrazné při fotografování - psovi „svítí oči“/, zhoršuje se i periferní vidění psa. Poslední fází je zakalení čočky, což ještě více znemožní transparenční světelných paprsků sítnicí a onemocnění končí ztrátou zraku.

Dědičnost tohoto druhu PRA je autosomálně recesivní, tj. jedinci postižení touto nemocí musí být v daném znaku recesivně homozygotní. Jedinci geneticky zdraví jsou dominantně homozygotní, ale největší hrozbou populace jsou heterozygoti, kteří jsou klinicky zdraví přenašeči PRA a nejdou odlišit od dominantních homozygotů. Proto jedinou cestou je kontrola populace s preferencí klinicky i geneticky zdravých zvířat.

Diagnostika tohoto onemocnění je vázána na specializovaná pracoviště vlastnící fundus kameru, či elektroretinograf, kterými lze diagnostikovat onemocnění ještě před vlastními klinickými příznaky. Např. u pudlů největší frekvence klinických projevů je mezi 3.-5. rokem

stáří, ale technika je může odhalit už od 9 měsíců. Terapie PRA neexistuje, pouze přísná selektivní nebo preferenční opatření mohou zkvalitnit populaci plemene. Výskyt je různý podle stáří a plemenné příslušnosti /u kolie a irského setra se projevuje před 6 měsíci, u knírače, pudla, samojeda a husky ve středním věku stáří /.

V souvislosti s PRA se často setkáváme s kataraktou, tj. zákalem čočky. Toto onemocnění se patrně dědí recesivně s výskytem v nejrůznějším věku zvířete. Kromě dědičného původu onemocnění, však lze výskyt katarakty pozorovat i při orgánových onemocněních /diabetes mellitus/ a fyziologicky ve vyšším věku jedince. Chirurgické odstranění je nejspolehlivější terapie katarakt. Lze se také setkat s luxací či sublucací čočky vzniklé poškozením závěsného aparátu čočky s možností hereditárního původu. Také na rohovce, spojivce, slzném aparátu, čočce, duhovce i na aparátu zabezpečujícím proudění tekutin v oku se můžeme setkat s celou řadou hereditárních onemocnění.

Protože frekvence výskytu geneticky přenosných onemocnění je značná /jen u plemene americký kokršpaněl je popsáno 23 genetických onemocnění očního aparátu/, ve většině západních zemí je jim věnována značná pozornost s úmyslem rychlého a plošného ozdravení chovů, relativně vysoce zamořených těmito onemocněními. Již od útlého věku jsou štěňata vyšetřována očním specialistou a přísně dokumentován stav jejich očního aparátu. Ten je pak dokladován při prodeji štěňat, při jejich bonitacích a v neposlední a nejdůležitější řadě v době zařazení do plemenitby. Po celou dobu působení psa v plemenitbě je vyšetření periodicky opakováno a dokladováno fotodokumentací.

Také v naší republice je vyšetřeno již několik stovek psů, většinou špičkových jedinců plemen, kde se popisuje zvýšený výskyt PRA (pudl, irský setr, anglický a americký kokršpaněl, retrievři, tibetský teriér a další tibetská plemena, bobtail, papilon, AKBO, čínský chocholatý pes a j.) a v některých klubech se chovatelé snaží preferovat výběrovým chovem jedince exteriérově ale i zdravotně na výši. Nejdále je Tibetan Terrier klub spolu s Bobtail klubem, kteří si zakotvili povinnost vyšetření chovných jedinců a intenzivně spolupracují s institucemi v Evropě sledujícími onemocnění sítnice chromozomálně.

Jediné pracoviště v bývalém východním bloku, vlastnící diagnostické zařízení na vyšetření PRA je Veterinární ošetrovna Husova 1747,530 03 Pardubice, tel 040 6262914, tel, fax 040 518566. Všechna zde vyšetřená zvířata obdrží protokol o vyšetření s celosvětovou platností a fotodokumentaci vyšetřeného očního pozadí předvedeného psa, přičemž kopie a druhý snímek je zde archivován. Vlastní vyšetření se skládá z klinického vyšetření završeného prohlídkou očního pozadí kamerou KOWA - 2 s fotografickým záznamem. Trvá asi 10-20 minut a je prováděno za plného vědomí zvířete.

Problematika oftalmologie je u psů velice rozsáhlá a je jenom dobře, že i čeští chovatelé mají možnost diagnostiky uvedených onemocnění a že s pomocí veterinární služby dojde ke genetické kontrole a zkvalitnění populace plemen psů.

MVDr. Jiří Beránek

ANOMÁLIE OKA KOLIÍ

Toto onemocnění bývá uváděno v odborné literatuře pod zkratkou CEA (Collie eye anomaly). Jedná se o dědičné oční onemocnění, spojené s defektem zadní stěny bulbu a řadíme jej do skupiny očních chorob, projevujících se již v raném věku psa.

Predisponovaná plemena pro toto onemocnění jsou: skotský ovčák (kolie), šeltie, border kolie. Mezi tzv. CEA-like (podobné příznaky) náchylná plemena patří ještě australská kelpie, anglický kokršpaněl, bigl, erdelteriér, jezevčík, barzoi, maltézský psík, německá doga, německý ovčák, pudl a sibiřský husky.

Vývoj nemoci

Zdrojem genetické informace pro výskyt nemoci je CEA defektní alela. Ta kontroluje indukcii abnormálního enzymu a dále narušenou syntézu bílkovin. Kolem 30. dne embryonálního vývoje dochází k morfológickému poškození zadní stěny očního bulbu. Podle intenzity zasažení jednotlivých zárodečných listů v tomto období nacházíme postnatálně vlastní defekty v různých částech oční koule. Je-li například postižen mezoderm, ze kterého se vyvíjí cévnatka, dochází k nedostatečnému cévnímu zásobení, úbytku pigmentu a výsledkem je hypoplazie cévnatky. Je-li postižen ektoderm, pozorujeme na sítnici zkroucení primárních cév, záhyby, odchlípení sítnice (příčina slepoty), popř. nitrooční krvácení. Na optickém nervu pak bývají v důsledku nedovření fetální oční štěrbiny kolobomy. Změny jsou obvykle oboustranné, avšak různé intenzity a vzájemné kombinace. Jednotlivé příznaky CEA se mohou s věkem psa měnit. Drobná ložiska hypoplazie cévnatky a jemné záhyby mohou být časem překryty pigmentem (až 30 %). V takovém případě jsou tyto příznaky oftalmologicky obtížně zachytitelné. Naproti tomu nitrooční krvácení a odchlípení sítnice se s věkem spíše zhoršuje. Zkroucení cév a kolobomy optického nervu bývají poměrně stabilní.

Které patologické odchylky musí oftalmolog nalézt, aby posoudil psa jako "CEA - pozitivního"? Hlavní (patognomický) příznak CEA je hypoplazie cévnatky. Tento defekt stačí sám o sobě jako potvrzení CEA. Ostatní příznaky pak musejí být alespoň dva. Například kolobom + zkroucení cév, kolobom + odchlípení sítnice, zkroucení cév + hypoplazie cévnatky atd. Nitrooční krvácení je nespecifický příznak, neboť se vyskytuje také u řady dalších nemocí.

Genetika

CEA je považována za jednoduše autosomálně recesivní onemocnění. Nositelem je tedy recesivní alela, která není vázána na pohlaví. Vazbu vloh na barvu potvrzuje častější výskyt CEA u variety blue merle. Pro F1 generaci po heterozygotních rodičích by měl platit II. Mendelův zákon.

P	NEG	cea
NEG	NEG NEG	NEG cea
cea	cea NEG	cea cea

Složení F1:

NEG NEG - dominantní homozygoti fenotyp CEA negativní 25 %

NEG cea - dominantní heterozygoti fenotyp CEA negativní 50 % přenašeči!

cea cea - recesivní homozygoti fenotyp CEA pozitivní 25 %

V praxi se však neřídí výskyt CEA v populaci přesně Mendelovými zákony. Nejdále pokročili s terénními depistážemi ve Švédsku. V této zemi probíhala v letech 1989 - 1997 rozsáhlá studie, při níž bylo vyšetřeno 8204 kolíí ve 4 generacích. Počítačové zpracování nálezů přineslo nečekané závěry:

A. Křížením rodičů klinicky negativních by mělo být maximálně 25 % F1 pozitivních (ve skutečnosti 43 %).

B. Křížením rodičů klinicky pozitivních (recesivní homozygoti) by mělo být 100 % F1 pozitivních (ve skutečnosti 85 %).

Jak je možné vysvětlit tyto rozdíly?

Nižší výskyt pozitivních potomků po pozitivních rodičích (recesivní homozygoti) by mohl být způsoben neúplnou dominancí, popř. intermediárním fenotypem. Klinicky taková vada není úplně zřetelná a jedinec je považován za zdravého. Sem patří drobné změny na cévnatce, které jsou ve třech měsících již překryty pigmentem (viz výše). Stejná chyba připadá v úvahu i u zdánlivě klinicky negativních rodičů (ad A), což zvyšuje výskyt pozitivních jedinců v F1 generaci. Tyto skutečnosti podporují nutnost včasné diagnostiky screeningovým vyšetřením vrhu štěňat v sedmi týdnech věku. Laboratoře v zahraničí pracují na přesném zmapování genetických příčin této nemoci. Pokud bude analýza genomu technicky rutinně zvládnuta a zároveň přijatelná, bude odhalení CEA pozitivních jedinců jednoznačné a ozdravná selekce v chovu rychlejší.

MVDr. Petr Staňa

PRÁCE A SPORT

První sportovní dny border collíí

V roce 1998 jsem se rozhodla pořádit border collíí, abych mohla začít běhat agility. Můj sen se splnil a já si domů přivezla černobílé klubíčko. Velmi brzy jsem zjistila, že toto plemeno není jen na agility, ale že jí není cizí ani sportovní výcvik. A tak jsme začaly s Arinkou cvičit. Sportovní výcvik trénujeme v mém domovském kynologickém klubu v Litoměřicích. Teprve vloni jsem s Arinou a dalšími nadšenci začala běhat agility v Ústí nad Labem - Chlumci. Letos se dostavily první výsledky našeho

snažení a abychom se něčemu přiučili, zažádali jsme o pořádání sportovních dní pro border kolie. Přípravy byly náročné. Ale myslím, že jsme to zvládly dobře. Hodně mi pomáhala děvčata z našeho klubu agilitek a s kantýnou se na jedničku vypořádaly členky ZKO Litoměřice. Na posuzování byla pozvána Jiřina Strnadová a její parkury odpovídaly naší akci. Nebyly těžké, ale nebyla to ani procházka růžovým sadem. Ještě v době uzávěrky jsem myslela, že u nás borderky nic nedělají, protože přihlášek bylo poskromnu. Ale

vše se v dobré obrátilo a na soutěže agility se přihlásilo 20 border kolíí. Byli mezi nimi ostřílení závodníci, kteří nás reprezentovali i na mistrovství světa, ale i několik úplných začátečníků. I oni se nedali zahanbit a dobře se předvedli. Vždyť pouze tři týmy byly diskvalifikovány v obou kategoriích.

Letos se nedařilo loňské mistryni Caty Czechmate s Ivošem Bartkem, když se v kategorii open agility diskvalifikovala a to jí v celkovém pořadí odsunulo na 10. místo. Ale Ivo si z toho žádné vrásky nedělal, sport je sport a ne vždy se sklízejí vavříny. Miláčkem publika byl určitě Jymy Rajahiilen Tondy Diviše. Ač sedmiletý pes přivezený z Finska, takovou dušičku pro závodění mu mohou jiní závidět. Na každý běh se těšil, ale jeho temperament mu dělal trochu problémy. Patří k těm třem, co byli v obou kategoriích diskvalifikováni. Velký obdiv patří těm, kteří si během dopoledne vyzkoušeli co je to flyball a poté se přihlásili do soutěže. Celkem nastoupilo 18 týmů, z toho 6 jiných plemen. Bylo to takové zkušební mistrovství, protože boxy byly nové a ještě na nich nebyly vychytané všechny mouchy. To se také ukázalo během závodu, ale mužští se nedali zahanbit a boxy opravili. Na pana rozhodčího si zde zahrál Tomáš Lerl a určitě se mu tato nová funkce líbila. Do druhé kategorie se přihlásila čtyři družstva. Nejvíce se dařilo družstvu s mistryni a vicemistryni republiky, kde navíc startovali tři zástupci chovatelské stanice Bohemia Alké (dva maliňáci a jedna borderka). Čistě borderčí družstva byla dvě, jedno skončilo na 2. místě a druhé na 4. místě. Třetí příčku obsadil mix plemen.

Někteří borderáci měli i jiné zájmy než se honit přes překážky za míčkem. Hrávé fenky byly zajímavější. Kolem šesté hodiny nastalo slavnostní vyhlášení výsledků. Mezi tím nám Helena Půlpánová a Casprem zatancovali svoji soutěžní skladbu z MR v tanci se psem. V sobotu však Caspra také více zajímaly hrávé fenky, ale druhý den byl výkon stoprocentní a sklídl zasloužený potlesk. Všichni závodníci dostali tašky s dárečky od sponzorů, první tři v každé kategorii pohár a krmíva. Mistr republiky v agility Cid Akumulator s Ivetou Matzenauerovou si odvezl kromě tří pohárů i velký putovní pohár věnovaný BCCCZ. Prý ho zkusí příští rok obhájit. Také jsme vyhlásili nejmladšího závodníka. Plyšového psa aportáka si odvezla Barbora Lerlová.

Večer se někteří závodníci rozjeli domů, ti kteří zůstali, poseděli a probrali vše, co se za ten den událo. Nejvíce ze všeho nám asi přálo počasí, sluníčko pálilo už od rána a tak se každý snažil schovat pod stromy do stínu. Avšak lepší vedro než aby přšelo.

V neděli nastoupilo 10 dvojic na poslušnost a 5 na obrany. Mile překvapila poslední nastupující dvojice Anet z Česalky s Pavlou Duškovou, které zaslouženě obsadily 1. místo. I když fenka začala právě hárat, na výkonu to nebylo vůbec znát. Za krásnou a živou poslušnost si odnesla 96 bodů. Čekali jsme sice jiného vítěze (Eagera Bohemia Alké), ale ten si nesedl na odložení a tak ho tato nula za tento cvik zařadila až na 6. místo. Panička Alena Králová to brala sportovně. I psi mají své dny. Zajímavé bylo, že o druhém místě rozhodoval los. Větší štěstí měla Martina Vondráčková s Blackie Foxy Fox. Obrany byly vcelku vyrovnané. Borderky koušou rády a nečiní jim to žádné potíže. Krásnou obranu předvedl Forest Bohemia Alké s Věrou Brunclíkovou. Za pěkný výkon pěkné body – 99 celkem. Forest se stal i celkovým vítězem a může se pyšnit titulem Mistr klubu ve výkonu. Hladký průběh druhého dne zakončilo polední vyhlášení výsledků. I zde si každý závodník odnesl tašky od sponzorů, vítězové pěkné poháry a krmíva. V neděli jsme ještě vyhlásili nejvšestrannější borderku. Stal se jí Adam Foxy Fox, protože se zúčastnil celkem pěti kategorií – agility, flyball, flyball družstva, poslušnost a obrana. Za svou snahu a píli dostal s paničkou Romanou Košťálovou krásnou osušku s border kolíí a krmívo. Ten den už sluníčko tak nepražilo, bylo příjemně pod mrakem a i pan rozhodčí Jan Plšek byl velice spokojen.

Doufám, že i ti, co měli smůlu a na nejvyšší metály nedosáhli, byli spokojeni a příští rok se sejdeme třeba i ve větším počtu znovu.

K této akci byl vydán katalog pracovních border kolíí, ale bylo jich zde zařazeno málo. Určitě jich u nás běhá víc, co mají nějakou zkoušku, proto prosím o zaslání fotky a jména, případně i nejvyšších dosažených výsledků na výstavách a výsledků ze sportovních soutěží na níže uvedenou adresu. Případně pokud objevíte v katalogu nějaké chyby nebo budete údaje u svého psa chtít rozšířit, dejte nám také vědět. Ráda bych katalog rozšířila a rozmnožila i na CD Rom. K zařazení do katalogu stačí jakákoliv zkouška.

Na závěr bych chtěla poděkovat i sponzorům, bez jejichž pomoci by se tato akce sotva uskutečnila. Dík patří firmě Tekro – Aport Praha, Biofaktory Praha, Ford Homolka Děčín, Auton a.s. Ústí nad Labem a Zverimex J.S. Ústí nad Labem. Zvláštní poděkování patří firmě Pedigree Pař za zapůjčení sady překážek na agility.

Stanislava Balogová

Adresa pro katalog: Stanislava Balogová, Na pile 1111/9, 400 03 Ústí nad Labem, lusikastana@seznam.cz

VÝSLEDKY - LITOMĚŘICE 3.-4. srpna 2002

3. MISTROVSTVÍ REPUBLIKY BORDER COLLÍ V AGILITY

AGILITY JUMPING

1. Stanislav Nehyba	CASSIE Bohemia Alké
2. Iveta Matzenauerová	CID Akumulator
3. Ivo Bartek	CATY Czechmate
4. Alena Kynclová	AIRE ze Skalistých hor
5. Kateřina Lerlová	CANNY Akumulator

AGILITY OPEN

1. Iveta Matzenauerová	CID Akumulator
2. Kateřina Lerlová	CANNY Akumulator
3. Stanislav Nehyba	CASSIE Bohemia Alké
4. Ivo Bartek	ATE Ayky
5. Pavla Dušková	ANET z Česalky

AGILITY OPEN + JUMPING

MISTR REPUBLIKY

1. **Iveta Matzenauerová**
2. Kateřina Lerlová
3. Stanislav Nehyba
4. Ivo Bartek
5. Pavla Dušková

CID Akumulátor
CANNY Akumulátor
CASSIE Bohemia Alké
ATEA Ayky
ANET z Česalky

Přihlášeno bylo 20 borderek, na zkoušky 10 psů jiných plemen.

MISTROVSTVÍ REPUBLIKY VE FLYBALLU

JEDNOTLIVCI

MISTR REPUBLIKY

1. Šimona Drábková
2. **Alena Králová**
3. **Iveta Matzenauerová**

AXA Quick Benas (dobrman)
EAGER Bohemia Alké
CID Akumulátor

Přihlášeno 18 zvířat.

DRUŽSTVA

MISTR REPUBLIKY

1. Jaroslav Kosmar
Alena Králová
Ivana Vlasáková
Šimona Drábková
2. **Kateřina Lerlová**
Barbora Lerlová
Iveta Matzenauerová
Lukáš Hanačík
3. Kateřina Pokorná
Jaroslava Purkytová
Ivana Patáková

HAZEL Bohemia Alké (BOMalinois)
EAGER Bohemia Alké
KITRY Bohemia Alké(BOMalinois)
AXA Quick Benas(dobrman)
CANNY Akumulátor
ACE Rubínové srdce
CID Akumulátor
BLAZE Black Chevers
PEGGY Voříšek
EASY Golo ze Spingbart
ARMÍNKA

Přihlášena 4 družstva.

MISTROVSTVÍ KLUBU VE VÝKONU

POSLUŠNOST

1. **Pavla Dušková**
2. Martina Vondráčková
3. Věra Brunclíková
4. Helena Půlpánová
5. Stanislava Balogová

ANET z Česalky
BLACKIE Foxy Fox
FOREST Bohemia Alké
DARYL Bohemia Alké
ARINA z Česalky

Přihlášeno 10 zvířat.

OBRANA

1. **Věra Brunclíková**
2. Alena Králová
3. Věra Brunclíková
4. Stanislava Balogová
5. Romana Košťálová
Věra Brunclíková

FOREST Bohemia Alké
EAGER Bohemia Alké
DORITT Bohemia Alké
ARINA z Česalky
ADAM Foxy Fox
FOREST Bohemia Alké

MISTR KLUBU VE VÝKONU

Přihlášeno 5 zvířat.

Nejmladší účastníci akce byla **Barbora Lerlová**, která dostala plyšového psa Aportáka.

Také byla vyhlášena nejvšestrannější borderka, která se zúčastnila všech pěti kategorií (agility, flyball jednotlivci, flyball družstva, poslušnost i obrana) – **ADAM Foxy Fox Romany Košťálové**.

INFO AGILITY

Na Mistrovství světa FCI v agility, které proběhne ve dnech 3.-6.10.2002 v Dortmundu jsou v kategorii Large nominovány 3 týmy s border colliemi:

Matzenauerová Iveta a A3 Cid Akumulátor,
Nehyba Stanislav a A3 Cassie Bohemia Alké,
Wasserbauerová Martina, Araxes Moravia Zaurak.

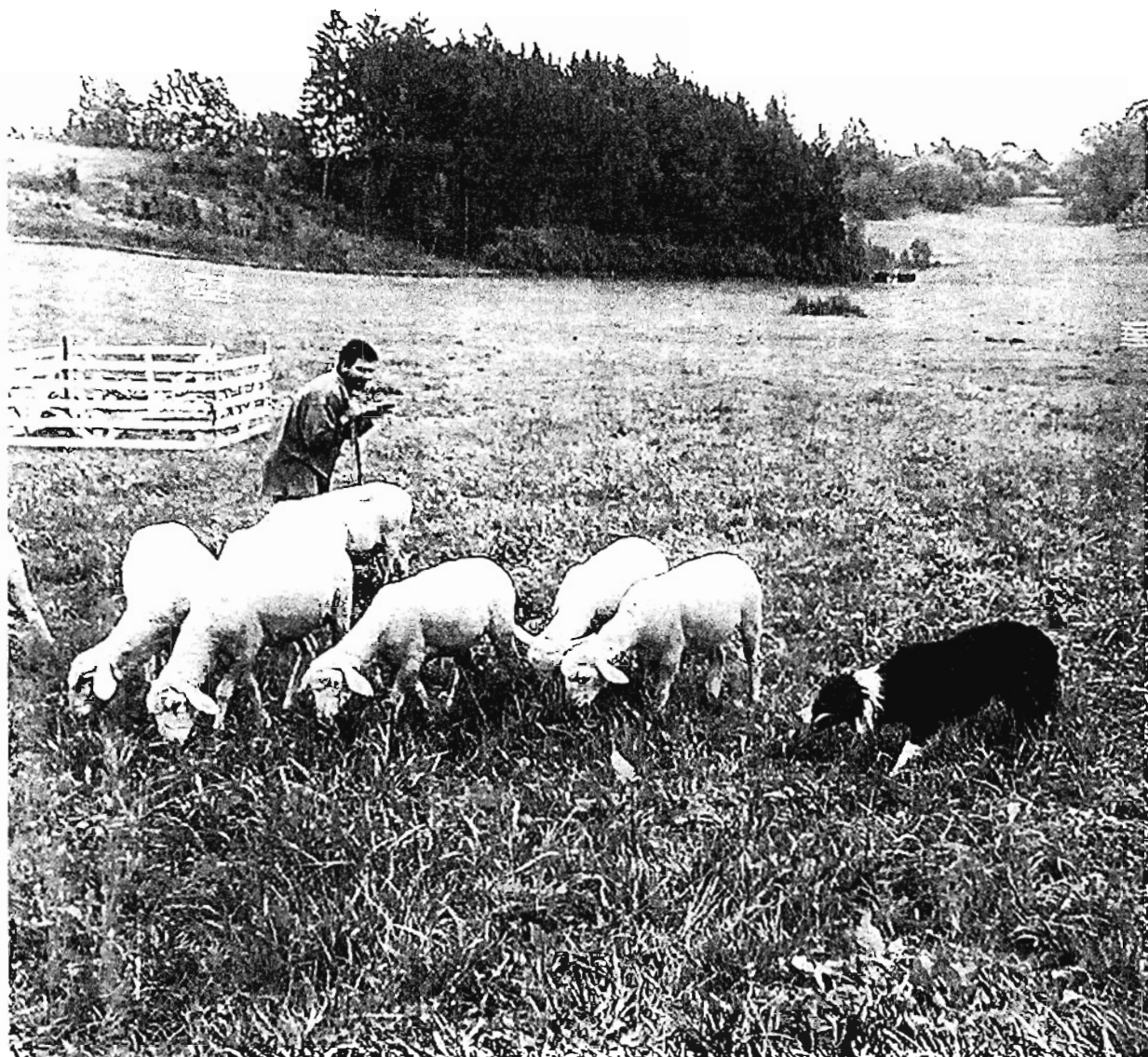
Všichni tři týmy již byly v české reprezentaci na MS v agility v loňském roce. Kromě toho bude **Standa Nehyba s A3 Cassie Bohemia Alké a Martina Wasserbauerová s Araxes Moravia Zaurak** reprezentovat ČR na Mezinárodním mistrovství v agility, 7.-8.9.2002 v maďarské Gyule. *Gratulujeme a držíme palce.* Konkurence je veliká, ale šance na dobré umístění má každý z nich. Nebylo by špatné přivést nějakou z medailí, třeba i ve družstvech.

SÍŇ SLÁVY AGILITY

Na internetových stránkách klubu agility (<http://klubagility.webz.cz/>) se můžete mimo jiné podívat kdo byl v kterém roce Mistr republiky v agility (v roce 1999 a 2001 **Standa Nehyba s A3 Cassie Bohemia Alké**, v roce 2000 **Ivo Bartek s Catty Czechmate**) nebo kdo byl vítěz soutěže PES ROKU (v roce 2000 to byl **A3 Cid Akumulátor pod vedením Ivety Matzenauerové**).

Redakce

Otevřené mistrovství České republiky v pasení ovcí v anglickém stylu 29.-30. září 2002 Sobotka

Program: pátek 27.9. od 18 do 19 hod. prezence (rekr. zařízení Stavbař v Mladějově v Č.)
sobota 28.9. - soutěžní areál 500 m za Mladějovem směr Samšina
od 9,00 do 9,30 hod. prezence a veterinární přejímka,
od 9,30 do 10 hod. losování kvalifikace, prohlídka areálu,
od 10 hod. zahájení, zkoušky ZVOP, ZPOP1, ZPOP2, ZPOP3
od 16 hod. vyhodnocení kvalifikace a zkoušek,
od 18 hod. losování finále, společenský večer (country kapela, tombola ...)
neděle 29.9. od 9 hodin FINÁLE,
do 15 hodin vyhlášení výsledků a ukončení akce

Doprovodný program: o přestávkách ukázky pasení jiných zvířat (býčci, kachny) a ukázky jiných kynologických činností (tanec se psem, poslušnost)

PROPOZICE

Otevřené mistrovství České republiky v pasení ovcí

29.-30. září 2002 Sobotka

Pořadatelé: BCC CZ, SCHOK a Agrochov Sobotka, a.s.

Co: Mistrovský trial - soutěž v pasení ovcí podle anglického stylu, zkoušky vloh ZVOP, zkoušky v pasení ZPOP1-3, doprovodný program

Kde: areál za Mladějovem (cca 500 m) ve směru na Samšinu, cesta k místu soutěže bude značena

S čím: pro zkoušky a soutěže psů budou k dispozici ovce, kříženky TX, VF, ML + ukázky pasení 200 kg býčků a 2 kg kachen indických běžců

Vedoucí akce: RNDr. Michal Krejčí – předseda BCC CZ

Rozhodčí: Ingrid Klaffl z Rakouska, za ČR Věra Brunclíková

Za kolik: 200 Kč ZVOP, 300 Kč ZPOP nebo TRIAL (50 Kč navíc kdo není členem BCC CZ, 50 Kč navíc kdo se přihlásí až po první uzávěrce, 50 Kč kdo bude platit až na místě při prezenci).

Ustanovení: platí se složenkou nebo převodem na konto BCC CZ u ČS a.s. 1940238339/0800, VS 8, KS 0558, SS vaše členské číslo nebo č. 1. Později přihlášení nemusí být přijati, počet účastníků je limitován.

Propozice a přihlášky: R. Loučka, U Svodnice 105, 104 00 Praha 10, tel. 02 67711253 domů, 02 67711747 do práce, 0603 888362, fax: 02 67711448, E-mail: loucka@vuzv.cz

Uzávěrka přihlášek: první 1.9.2002, druhá 21.9.2002, po tomto termínu se již nebude možné přihlásit.

Ubytování a stravování: v Mladějově v Čechách, buď v rekreačním středisku Stavbař (PSČ 507 45, tel. 0433 576134) nebo v motelu (p. Havránek 0777202222, 0776888170). Je zmluveno pro účastníky akce, ale každý si musí objednat sám v dostatečném předstihu.

Občerstvení: Zajištěno přímo v areálu (maso na rožni, opékané sele).

Veterinární podmínky: platné veterinární osvědčení ne starší tři dnů. Očkování proti vzteklině, psince a inf. hepatitidě v době ne kratší 30ti dnů a ne starší 1 roku.

Zkoušky z pasení ovcí v anglickém stylu

21.9. Lhůta u Vysokého Mýta - ZVOP, ZPOP1, ZPOP2, soutěž

Program: od 9,00 prezence, 10,00 zahájení, do 16,00 ukončení

Pořadatel: BCC CZ, M. Procházka – Lhůta 0468 520938, vedoucí akce: Ing. R. Loučka, rozhodčí: M. Slunéčko

Ovce: romanovské, suffolk, Uzávěrka přihlášek: 9.9. 2002, Za kolik: 200 Kč ZVOP, 200 Kč ZPOP, 50 Kč navíc kdo není členem BCC CZ, 50 Kč navíc kdo se přihlásí po uzávěrce, platí se při prezenci.

Ustanovení: později přihlášení nemusí být přijati. Ubytování a občerstvení se nezajišťuje.

Veterinární podmínky: psi odčervení, atest ne starší pěti dnů, platné očkování

Propozice a přihlášky: R. Loučka, U Svodnice 105, 104 00 Praha 10, 0603 888362, E-mail: loucka@vuzv.cz

17. - 19.10. Praha Letňany, ukázky výcviku, ZVOP, ZPOP

Program: probíhá v rámci výstavy PragaAgro, změny vyhrazeny
ukázky výcviku, ZVOP (dle zájmu), 10,00 prezence
čtvrtek, pátek: 19. 10. ukázky výcviku, ZVOP, ZPOP (dle zájmu)
sobota: 10,00 prezence, 10,30. zahájení akce, do 14 hod. ukončení akce.

Pořadatel: BCC CZ, vedoucí akce: Ing. R. Loučka, Ovce: kříženky

Rozhodčí: V. Procházková, S. Sochorová, M. Koško

Za kolik: 200 Kč ZVOP, 200 Kč ZPOP, 50 Kč navíc kdo není členem BCC CZ, 50 Kč navíc kdo se přihlásí po uzávěrce, platí se při prezenci.

Ustanovení: později přihlášení nemusí být přijati, počet účastníků je limitován.

Uzávěrka přihlášek: 29.9. 2002

Ubytování: nezajišťuje se

Občerstvení: v rámci výstavy

Veterinární podmínky: psi odčervení, atest ne starší pěti dnů, platné očkování,

Propozice a přihlášky: Ing. R. Loučka, U Svodnice 105, 104 00 Praha 10, mobil 0603 888362, E-mail: loucka@vuzv.cz

PRÁCE PSA ZÁCHRANÁŘE

Cid šestý na Mistrovství světa!!!!!!

Vynikajícího úspěchu dosáhl Cid Akumulator s Ivetou Matzenauerovou na MS záchranných psů v maďarské Budapešti. V ostré konkurenci dosáhl na šesté místo a to prý ještě na poslušnosti prý přišel o nějaké bodíky ne zcela spravedlivě. Určitě nejlepší ze všech ale prý měl plošné vyhledávání. Všechny ukryté osoby vyhledal v bezkonkurenčně nejlepším čase. Ivetě a Cidovi, který se navíc stal Místrem republiky v agility pro letošní rok, moc a moc gratulujeme, a protože víme, že se má stát brzy poprvé!! otcem (šťastnou matkou by měla být Arina z Česalky) přejeme ať se potomci narodí v pořádku a ať dělají svým rodičům a svým chovatelům a novým majitelům jen a jen radost!!!

redakce

Průměrný den v životě Ness

07,00 - budiček

07,30 - ranní půlhodinová procházka kolem bloku

08,00 - snídaně, čtvrt litru suchých granulí, následuje fotbal. Hra, kterou si Ness vymyslela: jeden prokousnutý balónek o průměru 12 cm drží v tlamě a tím „kope“ do starého basketbalového míče. Musí při tom hodně vrčet, jinak to není ono

08,30 - ranní odpočinek, jedním okem pozoruje každý můj pohyb. Nákup, úklid

11,00 - odjíždíme na trénink

11,30 - připravíme jednotlivé stanice, obvykle 4, a necháme je až půl hodiny "dýchat". Ness čeká v autě. Každá stanice má schovaných 3 až 15 vzorků různé obtížnosti. Některé stanice jsou uvnitř budovy (stanice může mít 10 i více místností), některé jsou venku - stromy, keře, tráva, hlína a plevel. Ness jde od stanice ke stanici a v mezidobí je na povelu "lehni/zůstaň" a čeká až na ni přijde řada (obvykle je na tréninku 5 psů)

15,00 - balíme a jedeme domů

15,30 - odpočívá jak široká tak dlouhá

16,30 - velké vítání - páníček přišel z práce

17,00 - večeře, čtvrt litru suchých granulí

17,30 - odpolední půlhodinová procházka kolem bloku

18,00 - fotbal, basketbalový míč potřebuje pořádně potrestat. Vrčení a rány, které se ozývají z místnosti jsou jak z hororového filmu.

19,00 - Ness se s vyplazeným jazykem přišourá, napije se vody a usne.

10,30 - Ness se jde naposled vyvenčit.

Psaní deníku:

Datum:

Čas:

Místo:

Přítomní:

Počasí:

Teplota:

Vítr:

Náplň tréninku, plán:

Poznatky, poznámky:

Ukázka přímo z deníku:

Thu Apr 25

NASA disaster area. Shirley, Adela, Joseph, Kim. Temp mid 60s, sunny, high wind.

Objective: locating bones low and high in high wind. Scent pools, overlapping scent.

Direction & control, obedience.

Eva set up:

- 1) tibia on ground beside metal cabinet
- 2) tibia plastic bag - 3rd fence post
- 3) 3 teeth on ground in front of water bottle
- 4) mandible 6 ft up on metal construction
- 5) bone hair under tarp
- 6) bone hair under aqua scrub tank
- 7) rib under a rock
- 8) used glove at trailer's rear tire

Fri Apr 26

Bldg 512. Shirley, Adela, Plynne, Pat, Lynne, Rhonda. Overcast, temp mid 50, mild wind.

Objective: scent pools, overlapping scent.

Eva set up:

- 1) Hair / blood in sock 6 ft up in pine tree branches
- 2) Knife / dry blood at side of walkway board
- 3) Cadaver hair 5 ft up in tree by high voltage wall
- 4) 2 teeth by high voltage gate
- 5) Tissue / gauze under weed

6) Blood / decomp in container 6 ft up on wall

7) Decomp on ground by wall under pine needles

Sat Apr 27

Search after fire in San Jose

Mon Apr 29

Pat's scent trial

Wed May 1

PG&E substation, P.A., Shirley, Adela, Dick, Plynne, Shay.

Weather began as overcast, in low sixties, with steady but light breeze, became warm and clear in upper sixties, very little breeze.

Purpose for all dogs was to concentrate in areas of great distraction, dense brush and weeds.

Present were Shay, Carolyn, Eva, Shirley, Adela and Dick.

I set up two areas, one of bones and the other of decomp.

Bone area was just inside the gate, in and around iceplant.

Eucalyptus trees and the PG&E fence.

Rib at the base of a dead tree trunk Vertebrae at the base of a concrete pillar Humerus at the base of a tree, partially buried by leaves Tube of bone chips half buried in leaves under a tree Rib and hair in the crotch of the same tree, opposite side, about five and a half feet high

Decomp area was within a space of large dirt mounds used for BMX jumping, iceplants and large shrubs.

Large jar of decomp under overturned garbage can.

Eva Čečilová

PASENÍ

Takovej normální den 22.4. 2002. Dungaden Miles, Australia

6.05 – venčím PIP, tříměsíční fenu, a MELOW co má pětítýdenní štěňata. Loriové přiletěli na květy eukalyptu.

6.20 – venčím feny (9) a jednoho čtyřměs. psa.

6.25 – vysvitlo slunce, čistím jeden „posranej“ kotec.

6.40 – zavírám feny, PIP utíká a pase hřebce v ohradě. Pouštím psy (6). Chystám sekanou a granule pro 3 mladý psy. Andulky, zebříčky a kakaduové růžoví se slétají na pastvinu sbírat travní semínka.

7.00 – psi jsou zavřeni – snídám.

7.15 – umejt nádobí, zuby, zavázat si boty.

7.25 – práce. Sundal jsem si mikynu, mám jen košili. WHIPP, dvou a půlletý pes, mí pomáhá vytřídit ovce na pomalé a rychlé, učím ho hnát z kterékoliv strany.

7.35 – JOJO, dvouletá fena pokažená předchozím majitelem. „Na odstřel“.

7.40 – MIRK, dvouletý pes dělá pořádně krávy ale neposlouchá a nezná žádný povel. Výměna psů.

8.05 – VINIE, dvouletá fena, bezva na krávy, nemá povely a je silně jednostranná, nechce chodit proti směru hodinových ručiček.

8.20 – SUE, roční fena. Pokažená, nedělá, hraje si na debila. 8.22 – konec – honí, rve a je zapálená. Poslední dva dny jsem ji nechal honit jalovice ve smečce a to jí nastartovalo. Výměna psů.

8.30 – BLINKR, jedenáctiměsíční kelpie. Rozvíjení vloh. Vypínala.

8.35 – Přijel Jimm – dědek, geniální šítenec a budeme pokračovat ve stavbě ohrady.

10.30 – Sváča – lok-lok-tea,tea (bylo to kafe). Pokecal jsem s Trevem o psech a dozvěděl se, že koupil deset krav na výcvik psů.

11.00 – Stavím ohrady

12.00 – Přivezli RUSTY, jedenáctiměsíční kelpii, nádherné velkej pes na výcvik a první peníze „hurá, hurá“, takže to není jen tak obyčejnej den. Vzal jsem si sebou do ohrad pětíměsíčního KARLA, jen tak, ať se kouká.

13.20 – oběd, RUSTY štěká a štěká.

14.10 – vyvenčit MELOW.

14.20 – zpět do ohrad napnout kovová lanka.

15.30 – kafe.

16.00 – EMA, jedenáctiměsíční fenka, před měsícem se bála ovci, dnes je to rafánka. Jedna radost s ní pracovat.

16.30 – vyměnit psy.

16.35 – MAJA, roční fena pokažená elektrickým obojkem. Již dva měsíce na ní pracuji a poslední týden začíná obíhat ovce.

16.45 – BLONDIE, dvouletá fena, bude dobrá na krávy. Nikdy nic nedělala. učí se dnes poprvé venku na place (100x100 metrů), výborná.

16.50 – FELLA, roční pes, vyrostl na řetěze, šance na přežití padesát na padesát. Snaží se.

17.00 – vyměnit psy.

17.05 – BEE, dvouletá fena, běhala ve smečce, zapálená, učí se ráda nové věci.

17.15 – COOL, osmnáctiměsíční pes. Šest týdnů trvalo než se mu rozzářily oči a začal dělat naplno. Stále si hrajeme. Výborně.

17.20 – vyměnit psy. A teď Trevovi, doposud to byly moje bestie. Sluníčko zapadá za les.

17.30 – BAZ, osmnáctiměsíční pes. Začíná a je již probuzen.

ALADIN, osmnáctiměsíční, již 14 dní ho startuji a dnes je to třetí den co jeví zájem.

ROLLY, osmnáctiměsíční pes, čtrnáct dní ho startuji a nic. Utekl zpět do kotce. Pracoval jsem je všechny tři dohromady (chudáci ovce).

17.40 – vyměnit psy.

17.55 – HESCH, roční pes. Čtrnáct dní ho startuji a stále lepší. Nejde naplno.

18.10 – přestávám vidět na psaní. Komáři začínají žrát.

- poslední pes JOG, roční, to bude raketa.

18.15 – zavřít tyhle poslední psy.

18.20 – venčím svoje feny nastříkán tropickým repelentem. Je skoro tma a svítí Jižní kříž. Dnešní den měi heslo „rychle a vesele“. Protože jsem pomáhal se stavbou ohrad nestihl jsem šest nejstarších a nejlepších psů a mám asi hodinu zpoždění. Feny lítají a tahají se o kosti a já si čtu dopis.

18.40 – sedím na zemi a volám si jednotlivé psy na pohovor.

18.45 – včítám psy. Nový RUSTY je na vodítku a seznamuje se.

19.15 – krmení smečky.

19.25 – sprcha, zprávy, pokec s Trevem.

20.00 – piju pivo, vařím si večeři. RUSTY štěká. PIP leží pod stolem a ničí košili.

20.30 – PIP usnula a ůředničím, dopisuji denfk a záznamy o psech – pivo dopito. Teplota přes den byla 27°C.

20.45 – pustit psy, aby se napili, zavřít je a zhasnout.

20.55 – vyvenčit MELOW, nasypat ovcím jádro. Klokani jsou tak oprsklí při žraní s ovcemi že se do nich dá kopnout. Ochladilo se, beru si Mikinu. Kdesi v daleké zemi prý kojící feny nesmí pracovat a soutěžit. MELOW za svitu měsíce přiznane ovce za pomoci PIP (ó hrůza) a dělá jí to jen dobře.

21.20 – jdu si číst National geographic, poslouchám Vivaldiho.

Dobrou noc. Vážím 72 kg.

Michal Hrdlička

Informace z Austrálie

Kdo byl v loňském roce na výstavě hospodářských zvířat v Přerově nebo v Praze Letňanech, jistě mu neušly ukázky pasení skotu a ovcí. Probíhaly nejméně dvakrát denně. Bylo na co se dívat a co obdivovat. Border collie dokázaly stádečko několika kusů jalovic plemene charolais dovést na jakékoliv místo na předváděcí ploše a fixovat je předem stanovenou dobu na jednom místě. Přitom byly cvičené u jalovic (ale i u ovcí) jen krátce, některé dokonce viděly skot poprvé v životě. Ani jalovice nebyly z dřívějších na psy zvyklé. V Přerově i v Letňanech se prokázalo, že pasení (i skotu) mají tito psi v krvi a že jsou použitelní i u stád skotu. Chce to dobře znát zvířata, především jejich reakce a zvyky, chce to znát povely, kterými je třeba řídit práci psů, chce to mít odvahu si psa pořídit, vycvičit ho a pak s ním pracovat.

Velký kus odvahy byl i v tom tyto ukázky u nás uskutečnit. Stalo se to díky Michalovi Hrdličkovi, který měl zkušenosti z Austrálie, a nebál se ukázat práci border collie se skotem před tribunami plných diváků. Mnohému nás naučil, ke konci loňského roku se však do Austrálie vrátil a nyní pracuje ve středisku pro výcvik border collie v pasení ovcí a dobytka. Nevím, zda letos někdo bude mít tu odvahu předvádět pasení skotu před plnými tribunami, ale snad není třeba neustále prokazovat na veřejnosti co tito psi dokážou. Lepší by bylo, kdyby pracovali u stád. Tam jsou potřeba a tam se cítí nejlépe.

Michal s námi neztratil kontakt, i když pobývá v Austrálii. Poslal nám hned několik příspěvků, rozluštili jsme Michalův charakteristický rukopis, a tak si je můžete číst i Vy.

Redakce

Rady z Austrálie

Pes nerozumí česky ani anglicky!!!! Naučí se však spojit signál (slovní, hvizd, řeč těla) s akcí.

POZOR! POJMENUJTE SPRÁVNĚ – PŘESNĚ

AKCI – CVIK – ÚKON

I.P. Pavlov – pes žere, zvoní zvonek. Po čase zazvoní zvonek a pes začne slintat a strká hlavu do krmítka.

SPRÁVNĚ

Mladý pes obíhá – krouží okolo stáda (4-8 ovcí) a balancuje – přihání je k člověku.

Člověk zvedne ruce – použije prodlouženou ruku (koště, hůlku) a bez jediného slova psa zastaví. Alespoň na chvíli. Pes stojí – okamžitě správně pojmenovat akci - !stop“. Za pár dnů pes pochopí řetězec : řeč těla (ruka, ruce jsou nahoru)- pes zastaví – slovní povel „stop“, řeč (tlak) těla zmizí, pochvala – „good dog“. Pes je spokojen (vysloužil si pochvalu), člověk je spokojen – povedlo se, pes i člověk spolupracují.

SPATNĚ

Mladý pes obíhá okolo stáda. Člověk vysloví povel „stop“. Pes nereaguje, člověk znovu opakuje hlasitěji „stop“ a začne „řeč těla“ zastavovat psa. Znovu následuje povel „stop“. Pes se snaží více a rychleji dostat k ovcím či rychleji obíhá. Protože opakované výkřiky „stop“, stop, stop“ jsou vzrušující a nepříjemné, člověku se podaří psa zastavit. Znovu následuje povel „stop“, to proto, aby si to pes zapamatoval. Tou dobou je člověk již rozzuřený, což je psovi nepříjemné. Jak to vidí pes : utíkám, řvou na mě, „stop“, zastaví mě „řeč těla“, zastavím, stále řvou „stop“, ale uklidní se, když stojím. Aha! Pokud chce, aby člověk na mě neřval, nevztekal se, při povelu „stop“, zastavím a vytunu se nepříjemností. Záhy však pes zjistí, že pokud je z dosahu člověka, nic mu nehrozí a poslouchat se nemusí. Vždyť větší zábava je honit ovce. A pokud jsou ovce moc klidné a stojí u člověka, je třeba si najít zábavu jinou, vyprovokovat člověka, aby řval a obíhal stádo on. Vylákat ho dostatečně daleko od ovcí, oběhnout ho a dát ovcím co proto.

Michal Hrdlička

Na zemědělské výstavě Towomba, Queensland, Australia

Nedávno jsem se byl podívat na jedné zemědělské výstavě. K vidění bylo vše, od kuřete až po dospělého býka. Od lopaty až po kombajn na bavlnu.

Velká pozornost byla věnována mládeži. Za tři dny se tu vystřídaly všechny školy z města. Každé odvětví zemědělství tu mělo speciální stan s nonstop přednáškami pro mládež. Mou pozornost velmi upoutaly rozdíly v odívání jednotlivých skupin vystavovatelů. Bezpečně bylo poznat kdo chová ovce, krávy, koně. Chovatelé ovcí nosí bílé kalhoty zvané moleskin, dobytkaři mají vysoké a široké klobouky, koníkáři rajtky nebo bílý klobouk, když dělají western.

Samozřejmě tu byly i borderky. A to hned dvakrát. První parta borderkářů nosí jeansy, kloubouky a přijela s pick-upy s několika řetízky na korbě, ke kterým jsou uvázány pracovní borderky. Je tu totiž soutěž se třemi ovcemi. Pracovní borderky jsou velmi různorodé nejenom barvou (od takřka černé až po čistě bílé), ale i tvarem a velikostí. Pokud jsou odepnuty z řetězu, chodí bez vodítka těsně za páničkem. A většinou jsou krátkosrsté. Páničkové se baví o tom, jak který pes pracuje a sypou z rukávu předky

svých psů do pátého kolena. Veselé se tu obchoduje se štěňaty po dobrých psech a domlouvá se přeprava fen na přípuštění, či již březích fen, které se vrací domů. Není výjimkou, že než fena urazí několik tisíc kilometrů domů, jde z ruky do ruky.

Druhou skupinu tvoří borderky výstavní. Páničkové přijeli naleštěnými bouráky s vleký na psy, ve kterých bych klidně cestoval i já. Navlečení jsou do svátečních šatů, jako kdyby se konala svatba. Výstavní borderky jsou všechny dlouhosrsté, většinou červenobílé a velmi uniformní. Mají zvláštní infantilní (nedospělý) výraz obličeje a vypadají jako plyšové hračky na hraní. Páničkové se baví o tom, co se kterému rozhodčímu líbí a nelíbí, a kam tedy příště pojedou vystavovat. Obě party, jak pracovní, tak výstavní, jsou od sebe co by kamenem dohodil, avšak navzájem se ignorují. Jedna o druhé si myslí, že ti druzí jsou blázni. Jedni přivazují psy na řetěz a stíhlí psy co nepracují, ti druzí mají psy na krásu a na hýčkáni. Navzájem si však nepřekáží. Každá má svůj klub, svoje stanovy a svoje rodokmeny a navzájem si je neuznávají.

Michal Hrdlička

Jak zdůvodnit koupi psa k přehánění dobytka?

Občas je na farmě třeba se zvířaty manipulovat, někam je nahnat. Pokud to dělají muži nebo ženy s klacky v rukou, křičí při tom a těmi klacky zvířata mlátí, je to špatně. V Austrálii nebo v Americe k tomu dříve ještě používali tzv. honácké psy. Ti neustále štěkali a kousáním do spěnek zvířat je poháněli vpřed. Postupně se však přišlo na to, že daleko lepší je, když se dobytek přestane člověka bát, naučí se chodit

za ním a psi se použijí k tomu aby ho sehnali do houfu a k člověku v klidu přivedli. Právě border collie mají vysoce vyvinutý přiháněcí instinkt a cit pro to, jak silný tlak na jaká zvířata musí vyvinout. Pokusy ukázaly, že když farmář začal pro manipulaci se svými stády využívat vycvičené border collie, přírůstky se zvýšily a dobytek byl ve větší pohodě.

Radko Loučka

V Hradci Králové se páslo i na náměstí

Dne 3. května 2002 jste mohli v Hradci Králové shlédnout ukázky pasení ovcí border collie. Ukázky byly uskutečněny jako součást doprovodného programu výstavy „Mléko 2002“ pořádané k oslavě 10. výročí založení společnosti CHOVSERVIS a.s. H. Králové na nádvoří Nové Adalbertinum na Starém náměstí v Hradci Králové. Jako doprovodný program výstavy byl také uspořádán seminář zabývající se tematikou výroby a kvality mléka a masa, vývojem na trhu zemědělských komodit a jiné, takže se tam sešlo několik stovek zemědělců a diváků.

Pozvání přijet se svými borderkami a předvést výcvik border collie v pasení ovcí a poslušnosti přijali manželé Koškovi, Loučkovi a pan Šedivý. Pořadatelé výstavy

sice připravili před budovou Nového Adalbertina ohrady pro různá hospodářská zvířata a zajistili ozvučení celého náměstí, bohužel však nedokázali uhlídat prostor před neukázněnými řidiči, kteří zaparkovali svá auta tak, že nebyl pro ukázky pasení dostatečný prostor. Mírek Koško a jeho borderky si s tím ale dokázali poradit. Obavy z toho, že by se ovce mohly rozprchnout po celém Hradci Králové se neuskutečnily. Ono totiž vůbec není jednoduché pustit ovce do tak neznámého prostředí. Mohlo by se stát, že by ve stresu ani psa neuposlechly. Nakonec vše proběhlo hladce. Jen psi měli trochu sedřené polštářky na prstech, jak se snažili rychle oběhnout stádo, aby nikam neuniklo.

Radko Loučka

Ovce na náměstí i v Rokytnici v Orlických horách

Letošní rok byl zvláštní i v tom, že se ovce ocitly na náměstí hned dvou měst, nejen v Hradci Králové, ale i v Rokytnici v Orlických horách. Zatímco do H. Králové byly dovezeny, na rokytické náměstí přišly dobrovolně.

První letošní školení v pasení ovcí spojené se zkouškami vloh a zkouškami ovládnutí ovčáckých psů v pasení proběhlo 16. – 18. května v Rokytnici v Orlických horách. Pořadatelství se ujal ing. Jaroslav Grund, jednatel společnosti SELKA. V loňském roce se u něj sešlo několik nadšenců na neoficiální školení pod vedením Michala Hrdličky, zkušenosti tedy byly a tak se podařilo akci připravit.

Jako školitel byl pozván Mírek Koško, jako rozhodčí Martin Kosa ze Slovenska. Oba odvedli svou práci na jedničku. Jak to ale bylo s těmi ovcemi na náměstí? Stalo se to následovně. V pátek odpoledně jsme připravili parkur a ohradu a pak už jen spokojeně čekali na příjezd účastníků školení a zkoušek. V sobotu dopoledne jsme se všichni sešli u ohrady s ovcemi na zahájení školení. Po úvodu a informaci o zásadách práce s ovčáckým psem mělo následovat představení všech účastníků v praxi. Mírek Koško vyslal Frankieho, aby přivedl ovce z druhého konce ohrady, kde byla vysoká tráva a několik keřů. Frankie tam velkým obloukem zamířil, proběhl kolem plotu a vynořil se na druhé straně za keři. Vypadal značně nervózně. Mírek se šel tedy podívat co se stalo. Pak na nás zavolal, že ovce v ohradě nejsou. Začali jsme je hledat po okolí. Pak nám nějaký turistě řekl, že je viděli běžet směrem k náměstí. A opravdu, dostaly se až na náměstí, kde je několik restaurací s posezením

venku. Lidi to vůbec nevzrušovalo, jakoby to bylo normální. No a ovcím se na náměstí asi docela zalíbilo, vůbec se nechtěly vrátit. Ačkoliv směrem k náměstí šly přímou cestou, při cestě zpátky využívaly každé příležitosti jak z cesty uhnout. Bylo například obtížné je dostat u paneláku od okýnek do sklepa. Viděly se ve skle a nechtěly se odtrhnout „od stáda“. Některé se snažily dokonce skrz sklo okýnka se prodrat dovnitř. Nakonec však vše dobře dopadlo a ovce se vrátily do ohrady, kde zbytek sobotního školení proběhl již hladce.

V neděli se situace téměř zopakovala. Při zkouškách utekla první i druhá skupina ovcí z areálu směrem k nedaleko se pasoucím stádu krav. Mikimu se sice podařilo oddělit ovce od krav, ale ovce se pak rozběhly směrem k hospodářským budovám a to již se je zastavit nepodařilo. Chvilí jsme je museli hledat, schovaly se za silážní žlab. Pak jsme je odvedli do ohrady a přemístili parkur. Pak již byly zkoušky regulární. Ovce neměly kam utéct a psům se podvolily. Proč o tom píšu. Chci jen ukázat, že ač se někdy zdá, že práce s ovčáckými psy při pasení ovcí je sranda, že to pořádný ovčácký pes instinktivně umí jaksí samo sebou, není to tak úplně pravda. Ovce někdy zpanikaří a pak je s nimi těžké pořízení, a na druhé straně pes v cizím prostředí a v nestandardní situaci znervózní a to, co by normálně vykonával zcela bezchybně, jen těžko zvládá.

Radko Loučka

Pasení v Nečtinech

Pod záštitou našeho klubu BCC CZ se ve dnech 22. – 23.6 v Nečtinech na Plzeňsku konalo v bývalé ovčácké škole školení a zkoušky v pasení ovcí v anglickém stylu.

Praktická část probíhala na statku v Nečtinech za účasti oveček plemene charollais, které mají v péči ing. Petr Stříbrný (jeden z organizátorů) a Miroslav Horský, místní ovčák a cvičitel ovčáckých psů.

První den se trénovalo a druhý den proběhly zkoušky vloh ovčáckého psa (ZVOP) – posuzován je zde pohyb psa za stádem, zájem o práci, nebojácnost, předvídatost vzdálenosti, styl práce, atd. Zúčastnilo se devět psů a fen, všichni uspěli. Vše probíhalo pod zrakem sympatické rozhodčí Věry Brunclíkové z Prahy, kterou mnozí z nás znají z výstav nebo jiných kynologických akcí.

V neděli se konaly zkoušky práce ovčáckých psů v první výkonnostní třídě (ZPOP 1). Zde se už stavěl parkur, který se skládal ze dvou překážek (průchozích branek), vymezení kruhu, košáru a mety. Ovčák zde může stádo doprovázet (jít před ním) a jeho pes stádo provádí skrz branky, zahání a následně vyhání z košáru. Potom provádí tzv. vybalancování stáda – v ohraničeném místě musí stádo uklidnit.

Školitelem nám byl po celý víkend pan Miroslav Koško, který má dlouholeté zkušenosti s pasením nejen s border colliemi, ale předtím s německými ovčáky. Se svým psem Frankie Akumulator zajišťoval přehánění a stabilizování oveček v prostoru parkuru. Při výkonech Frankieho mnohým klesala čelist, zvlášť zkoušení parkuru „nasucho“, bez oveček stálo za to. Také ovládání psa na dálku jen píšťalkou není jednoduchá věc ani pro ovčáka. Z vlastních zkušeností mohu doporučit, pokud nechcete přijít k úrazu od zbytku rodinných příslušníků je lepší se při učení v ovládání trilkovací ovčácké píšťalky zavřít do sklepa nebo utéci do hlubokých lesů. Všichni se snažili vstřebávat nové zkušenosti, pořád bylo co poslouchat a na co se koukat. Někteří odvážlivci si vyzkoušeli i místní krávy. Osobně si myslím, že už nyní nám rostou evropské špičky. S každou takovou akcí se bude zvyšovat úroveň psů a ovčáků. Jistě nebude trvat dlouho a se svými psy vyjedeme do zahraničí i něco předvést, ne jen se podívat.

Chtěl bych poděkovat ing. Radko Loučkovi a ing. Petru Stříbrnému za super akci s lidmi, které spojuje tak nádherné plemeno jako je border collie.

Zdraví bordermanií postižený Lukáš Vaňourek

Jaké to bylo na školení v Rakousku

Ještě při loňském Mistrovství ČR v pasení, které proběhlo na podzim v Rovečném a kde soutěž posuzovala Ingrid Klafflová a s přeháněním zkušebních ovcí pomáhal její manžel Willi Klaffl, zkušený rakouský reprezentant, nám manželé Klafflovi nabídli, abychom přijeli k nim na farmu, že se nám budou o víkendu věnovat. To jsme rádi přijali a na jaře k nim do Langenlois přijeli. Každý z účastníků jel po vlastní ose, ale kupodivu nikdo nezabloudil a tak jsme se sešli úplně přesně v 9 hodin ráno. Všichni pak odjeli na jejich pastviny, které jsou daleko za vsí.

Willi školení vedl, Vendulka Procházková, nyní Axmanová, skvěle překládala, Ingrid se starala o občerstvení pro všechny, o svou roční dcerku a o ovce, posouvala ohradu s bateriovým ohradníkem (k pastvině nebyl zaveden elektrický proud). Willi v úvodu řekl něco o organizaci výcviku a soutěží v Rakousku. a seznámil nás s jeho představou školení.

Mluvil i o zkušenostech z jiných školení. Pro spoustu lidí je prý velký problém **soustředit se zároveň na psa, ovce i sebe**. To je možné se naučit jedině praxí. Proto od nás neočekával, že bychom mu předvedli bůhvíjaké výkony. Nikdo by se neměl stydět ukázat, co pes umí nebo neumí. Jen tak je možné se zlepšovat.

Dalším problémem, který je na školeních běžný je **vhodný plot a ohrada**, pro ovce neprostupná. Willi využívá ohradu z kovových trubek ve tvaru elipsy. Dostatečně velkou na to, aby tam mohl účastník školení se svým psem manipulovat s ovci, aby ovce měly kolem sebe dostatek prostoru a zároveň nebyly příliš daleko. Navíc se tam vešel i Willi, který radil nejen teoreticky, ale i prakticky, občas přebíral psa od jeho majitele a stal se zázrak, pes, který bláznil a spíše si hrál a majitele nechtěl příliš respektovat najednou „zapnul“ a začal fungovat! Viděli jsme i jak užitečná pomůcka je čepice nebo plašitko, Willi použil smotaný pytel. Postupně se v ohradě vystřídali všichni psi, každý měl možnost ukázat svůj „problém“ a dostal radu. Ovce byly přivyklé psům a chodily za člověkem, což je pro začátečníky nesmírně důležité. Bohužel na školeních bývá někdy problém to zajistit. Hodně se diskutovalo i o různých výcvikových metodách. Například Willi je zastáncem toho, učit psa odhánět prakticky hned potom když umí, a ani to nemusí být stoprocentní, ovce přihnát. Zejména na začátku výcviku, a když pes pracuje blíž k ovčákovi, preferuje slovní povely, kde může například rychlost psa řídit intonací. Zdůrazňuje, že každý pes, každý psův od je jiný, jiné jsou ovce, že je třeba slyšet o co nejvíce metodách a způsobech, projít různá školení s různými školiteli a pak si vybrat to co vyhovuje mně a mému psovi. Willi to tak dělal. Přestože bylo vedro, všichni se moc snažili a Willi měl s námi svatou trpělivost. Navíc skvělé koláče od maminky Ingrid a kafe, minerálky, džus, všem dodaly energii. Další jsme pak doplňovali na společném posezení ve vinné restauraci, Klafflovi bydlí ve vyhlášeném vinařském kraji a víno tu mají skvělé. Nicméně úspěšná byla i slivovice, kterou přivezl Poldo Kumor. Také dodávala hodně energie a to během celého školení, školitelům i školeným. Noc někteří přespali v penzionu, většina ale ve stanech v liduprázdném kempu, kde kromě nás chodila akorát labuť s labuťákem a labuťátky. Ke konfliktu se psy ale nedošlo.

Druhý den se mělo pracovat mimo ohradu. Začátek školení se ale trochu opozdil, protože, když chtěl Willi přihnát ovce, ony zdrhly a spojily se se zbylým stádem. Takže se náročně přihánělo a znovu oddělovala skupinka ovcí. Většinou se pak pracovalo tak, že ovce byly zavřené v malé ohradce a účastníci se soustřeďovali na nácvik outrumu a způsobu jak psa dostat daleko od ovcí. Pak už byli všichni maximálně unavení a den se nachyloval. Někteří už museli zamířit k domovu, další zůstali. Ingrid nám ještě udělala školení pro rozhodčí a bylo velice přínosné. Když se smrákalo, začali jsem se loučit a děkovat za perfektně a užitečně strávený víkend.

Loučkovi

CANISTERAPIE

Z přednášky V. Tiché: Plemena psů vhodná pro canisterapii

V minulém zpravodaji BH11 jsme psali, že proběhly v sobotu 20.dubna 2002 v Černošicích u Prahy u nás první oficiální zkoušky psů pro canisterapii (tzv. psů využívaných pro rozvoj osobnosti), a že zkoušky na výbornou složil i Highland Dreamer. Na závěr příspěvku jsme slíbili, že vás seznámíme s přednáškou paní Bohumily Tiché, výborné mezinárodní rozhodčí a také mluvčí ČMKU. Tuto přednášku jsme měli možnost vyslechnout po skončení canisterapeutických zkoušek.

Každé plemeno má jiné vlastnosti. Na základě povahových vlastností plemene je možné vytipovat plemena vhodná pro canisterapii. Samozřejmě je nutné posuzovat i individualitu každého psa, i mezi plemeny obecně nevhodných pro canisterapii je možné najít jedince vhodného a naopak i mezi plemeny vhodnými se mohou vyskytnout jedinci pro canisterapii nevhodní.

O čem uvažovat, vybíráme li psa pro canisterapii:

- 1) obecně jaká je povaha plemene – co se týká kontaktu s lidmi, například chybou je i pes příliš nervózní nebo temperamentní jako je třeba briard nebo malinois. Příliš temperamentní, zbrklý pes může postiženému člověku, dítěti nebo starým lidem i dobře míněným chováním ublížit, například podtrhnout berli, člověka povalit, škrábnout ho, kousnout ho, když si od něho bude necitlivě brát pamlsky. Je třeba posoudit jeho vzrušivost, štekavost, jestli nemá sklon ke rvačkám. Samozřejmě vylučující je jakákoli nesnášenlivost vůči člověku.
- 2) Je třeba zvažovat kde budu chtít canisterapii dělat, bude li vhodné spíše plemeno menší nebo větší.
- 3) Náročnost na údržbu a kvalitu srsti. Pes musí chodit na canisterapii čistý a musí být i vzhledově, dotykově a svým pachem příjemný. Nevhodný je například šarpej díky své pichlavé, ostré srsti, nepříjemné na dotek. Dotek naháčů také mnoha lidem nebývá příjemný. Huňatá dlouhá srst pokud je čistá může být velice příjemná.

Klasifikace plemen podle skupin FCI

Skupina 1 – plemena ovčácká, pastevecká a honácká

V této skupině jsou plemena obecně vhodná. U ovčáckých plemen je někdy na škodu jejich vysoký temperament. Border collie je sice temperamentní, ale jemná, vysoce kontaktní na člověka a přátelská. U německého ovčáka záleží na jedinci. Obecně nevhodný je polský nížinný, vhodný je například honácký velšskorgi.

Skupina 2 - pinčové, knírači, plemena molossoidní a švýcarská salašníčtí psi

Vynikající pro canisterapii je plemeno novofundlandský pes a bernský salašníčtí pes. Hodí se zejména do integračních center.

Co se týká kníračů, záleží na jejich velikostním rázu. Obecně je možné říci, že u plemen, která se dělí na velikostní rázy, jsou ty nejmenší rázy spojené s negativními vlastnostmi, které přináší „nanismus“, kousavost, lekavost, nervozitu. Takoví jsou obecně i malí knírači. Střední knírači také nejsou na canisterapii příliš vhodní, mají zvláštní povahu. Velcí knírači by se v některých případech dali na canisterapii použít. Ze druhé skupiny je nutné každopádně se vyhnout plemenům brazilská fila a neapolský mastin.

Skupina 3 – teriéři

Obecně jako skupina nejsou na canisterapii teriéři vhodní. Bývají příliš temperamentní, špatně ovladatelní, kousaví, nepřítelští kontaktní na člověka. Některá vhodnější teriéřská plemena ale existují. Co se týká west highland white teriéra – záleží na povaze jedince, pokud ji má vyrovnanou, bývá nervavý, dobře ovladatelný. Vhodný je border teriér – je laskavý, ovladatelný. Také je možné doporučit airdal teriéra a

silky teriéra. Yorkshirský teriér není vhodný pokud má „výstavní“ srst, často nesnáší děti. Zajímavý je stafordširský teriér. Ten může být někdy vhodný, jako plemeno milují lidi a protože mají snížený práh bolesti, nechají si od nich všechno líbit. Pozor ovšem na kontakt s jinými psy! To platí i o bulteriérovi a pitbulovi. Všechna tato plemena původně šlechtěná na psí zápasy měla kladný vztah k člověku. K zápasu totiž vypouštěl psa majitel jeho protivníka, pes se nikdy nesměl ohnat! Pokud například pitbul není laskavý k člověku, je to chyba jeho majitele, chyba výchovy!

Skupina 4 – jezevčáci

Obecně nevhodní pro canisterapii!!! Tvrdohlaví, špatně ovladatelní. Rázy králíci a trpasličí navíc zatížené nanismem s negativním vlivem na povahu. Jen jezevčík drsnosrstý standardní by byl vhodnější.

Skupina 5 – špicové a tzv. primitivní plemena

Z této skupiny není vhodné žádné plemeno!!

Špicové jsou obecně uštěkaní a nervózní, husky a malamuti mají špatnou vstřícnost vůči člověku. S čauem mají problémy vlastní majitelé. Primitivní plemena – nevyzpytatelná, zvláštní, uzavřená, orientální povaha.

Skupina 6 – barváři a honiči

Bývají příliš temperamentní, navíc by je činnost canisterapeuta neuspokojovala, potřebují většinou práci loveckého psa. Rhodéský ridgeback – spíše nevhodný, bývá špatně ovladatelný, ale mohou se vyskytnout jedinci vhodní. Dalmatin - sice líbivé, ale často problémové plemeno s vadami sluchu, což je nevhodné pro canisterapii, bývají i špatně ovladatelní. Beagle - nevhodný – typický honič s jedinou touhou, rozběhnout, utéct, neposlechnout. Baset – nevhodný, těžký, špatně ovladatelný – nedostatkem je i mnoho kůže, která v záhybech zapáchá. Jediný vhodnější je hrubosrstý vendéský baset, který je přátelský k člověku a má i vhodnou srst.

Skupina 7 – ohaři

Obecně nepřítelští vhodní. Využitelný by ale mohl být český fousek a možná někteří jedinci německých krátkosrstých ohařů. Moderní plemeno maďarská vizsla má například moc energie, nesvědčí jí pobyt v uzavřené místnosti. Výmarský ohař - zcela nevhodný, má značně nejistou povahu (spojeno s jeho stříbrošedou barvou).

Skupina 8 – slídiči a retrívři

Obecně retrívři jsou velice vhodní pro canisterapii, jsou velice přátelští k člověku, dobře ovladatelní. Jedině nevhodné plemeno z retrívřů je Nova Scotia Duck Tolling Retriever. Naprosto nevhodné je plemeno anglický kokršpaněl, mají obecně špatné povahy! Zejména je třeba varovat před kokršpaněly bez PP (jsou často po rodičích, kteří byly vyřazení z chovu pro vrozenou agresivitu!!). U tohoto plemene se často jedinci pro naprosto nezvladatelnou agresivitu musejí utrácet! Amerického kokršpaněla je možné využít, bývá ale přespříliš temperamentní. Je také náročný na údržbu srsti. Velice vhodný je anglický špringršpaněl.

Velšspringeršpaněl vhodný příliš není. Bývá lekávy, příliš nervózní. Vůbec vhodný není portugalský vodní pes (na jeho povaze se podepsala příbuzenská plemenitba), problematický je i irský vodní španěl.

Skupina 9 – plemena společenská

Ačkoli by se zdálo, že plemena společenská jsou obecně ke canisterapii vhodná, není to úplně pravda. Plemeno mops je vhodné, je velice přátelské k člověku, má ale krátkou tvrdou srst, pro někoho ne příliš příjemnou na dotek. Čivava – nevhodná! Nejsou příliš kontaktní na člověka, jsou velmi odtahití. Bojí se o sebe, tak často raději kousnou. Pudlové – mívají problémy s povahami (zejména ti malí a obecně ti bez PP). Jsou „výstavní exponáty“, kteří nemívají vztah k cizím lidem. Francouzský buldoček – problémy s povahou, s kůží. Tibetický teriér – nevhodný, pes s orientální povahou bez vztahu k člověku. Tibetický španěl – má povahu lepší, dobrý vztah k dětem. Kavalír King Charles španěl – ideální canisterapeutický pes využitelný naprosto všude! Bostonský teriér – příjemný psík, je možné ho využít. Lhasa apso, shitzu – nevhodná plemena s „orientální“ povahou. Maltézáček a boloňský psík – nevhodní, nervově labilní. Havanský psík je ale vhodný (je to i o celkovém vedení chovu daného plemene). Čínský chocholatý pes – bázlivý. Lvíček – vhodný, vyrovnanější plemeno. Bišonek – kontaktní, vhodný. Cotton de Tulear – vhodný. Naháči – nepřilíši vhodní díky ztrátě srsti.

Skupina 10 – chrti

Obecně pro canisterapii nevhodní, jedině tak vipet, v některém případě i irský vlkodav. Chrti jsou nekontaktní k člověku. Canisterapeutický pes musí být komunikativní, být láskyplný, mít rád lidi!!!!

Skupina 11 – plemena dosud neuznaná FCI

Obecně vhodný může být chodský pes, český horský pes (ten ale potřebuje prostor). Ostatní jsou nevhodní (mohou být ale

některé vhodné jedinci). Americko kanadský bílý ovčák – nejistá povaha, toyterier- nedobrá povaha, pražský krysařík – nedobrá povaha (nanismus), kousavost (i kousnutí od krysaříka je pro postižené špatné). Český strakatý pes – „nervové“ plemeno, zatížené epilepsií. Patterdal terier – rozhodně ne. Americký buldok – ne.

Varování před tzv. čistokrevnými psy bez PP!!!

Takoví z 99 procent nejsou na canisterapii vhodní. Jejich rodiče bývají vyřazení z chovu kvůli agresivitě nebo dědičnému zatížení po stránce zdraví.

U kříženců je riziko, když se neznají rodiče a jejich povaha.

Nezáleží jen na výběru plemene, ale také na výběru dobrého chovatele. Pro canisterapeutického psa je nejdůležitější jeho správná socializace ve šteněčím věku. V období vtiskávání, což je v době od věku 5 týdnů do věku 3 měsíců. Není vhodné si brát šteně z kotce nenavázané na chovatele a obecně na člověka, ale spíše šteně, které žije v kontaktu s člověkem, má možnost volného výběhu a seznamování se s okolním světem. Je chybou, když si lidé vezmou šteně od chovatele a pak ho zavou do 3 měsíců v bytě, kvůli ukončení očkování. Pak 60 až 70 % lidí tady škodí budoucímu vývoji zvířete (voříšek býval chytrý proto, že od raného věku sbíral zkušenosti). Samozřejmě, že malé šteně s neukončeným očkováním nebudeme vodit tam, kde je vysoká pravděpodobnost výskytu infikovaných psů, ale může se seznámit s očkovanými psy známých. Je třeba zvykat šteně i na manipulaci s ním, i na bolestivé doteky a nepříjemné vjemy. Pokud se psem chcete dělat canisterapii, je třeba ho také pravidelně odčervovat, bývají vyžadovány i rozboru trusu.

Eva Loučková

MISTROVSTVÍ REPUBLIKY V TANCI SE PSEM - 16.6.2002, Třebíč

Pět hodin ráno, zvoní budík. Ne, ještě ne, vždyť je přece neděle! Strčím hlavu zpátky pod peřinu, ale ten protivný budík zvoní dál. Pejsci mně v radostném očekávání olíznou nos - pro nezalce psi řeči přeloženo: VSTÁVEJ! V šest hodin ráno vyjždíme směr Třebíč. Je ve mně malá dušička, žaludek jen s těžší zvládá zatáčky, zatímco Blackinka si hoví na zadním sedadle a vychutnává si "prima jízdu".

Halu v Třebíči naštěstí dlouho nehledáme, zaprezentujeme se a jdeme se podívat na "taneční parket". Přivítání s tatínkem Casprem je bouřlivé, i ostatní borderky Blackinka vítá zavrtěním ocásku, takže je snadno spolu spočítáme - jsou tu celkem čtyři. Pozvání přijala samozřejmě i jiná plemena a neplemena. Co do počtu zvítězili belgičtí ovčáci malinois (5). Dále zde tančili 3 kříženci, 2 pudlové, 2 labradoři a po jednom se předvedli pejsci těchto plemen: hovawart, vlčí špic, malý knírač, bernský salašnický pes, bedlington terier, zlatý retrívr, papillon, dobrman a jorkšírský teriér (aneb tančit může opravdu každý pes).

V 10 hodin je mistrovství republiky slavnostně zahájeno. O půl hodiny později zní halou první tóny a na parket vtančí první soutěžní pár. Dnešní taneční maraton zahajují začátečníci, následují skupiny a pak už se bojuje o titul Mistra ČR v kategoriích děti do 12 let, mládež do 17 let, tělesně postižení, senioři a na závěr to nejlepší - dospělí od 18 let.

V kategorii začátečníci - dospělí tančí 3 borderky. Jako první z nich se představí Wendevick Usecasper, který vyzval k tanci svou paničku Helenu Půlpánovou. Hned po Casperovi se předvede Allisea Rubínové srdce (zvaná Líza) po boku Radky Římanové a nakonec Blackie Foxy fox, které to kazím já. To, že jdeme mezi prvními, má obrovskou výhodu.

Máme to za sebou a můžeme si v klidu vychutnat výkony ostatních. Samozřejmě že palce držíme další borderce Anet z Česalky, která se svou paničkou soutěží v kategorii mládež do 17 let. K vidění jsou velmi pěkné výkony. Občas pejsek udělá něco jiného, než by si panička (pánčci asi nechodili do tanečních?) přála, ale nakonec každý pejsek dostane odměnu a je v očích svých majitelů ten NEJ... Takže zvítězí sice všichni, ale porota je tu od toho, aby zvolila vítěze jednoho. A který to byl?

Mistrem ČR (absolutním vítězem) se stala dobrmanka Axa Quick Benas (Sára) se Šimonou Drábkovou (jistě zaslouženě) a zvítězila i v divácké anketě. Ale ani border collie nezůstaly v poli poražených. Anet z Česalky si vytančila ve své kategorii 3. místo, Wendevich Usecasper 2. místo a Blackie Foxy fox 3. místo.

Tak to zkuste i Vy. Vyzvěte svou borderku k tanci a na příští mistrovství či jiné závody si přijďte zatancovat.

Martina Vondráčková

ZÁBAVA A RELAXACE

Nová kniha o borderkách

„Konečně jsme se dočkali“, tímto zvoláním začínala v minulém Borderholicu recenze ke knize nakladatelství TIMY „Border kolie“ (napsal ji Dr. Hans Alfred Müller). Byla to v České republice první kniha věnovaná jen border colliím). Psali jsme, že jsme knihou byli sice nadšeni (pan Müller o borderkách krásně píše), ale zároveň zklamáni tím, s jak hrubými chybami byl jeho text přeložen, a jak byla kniha znehodnocena redakčními úpravami. Zhruba jeden měsíc po odeslání zpravodaje Borderholic členům klubu vyšla další specializovaná kniha o borderkách. Jmenuje se opět Border kolie a napsala ji nizozemská autorka Easter Verhoef-Verhallen. Knihu citlivě přeložila Šárka Kohoutová, odbornou oponenturu jí dělala Vladimíra Tichá. Publikace, kterou vydalo nakladatelství REBO stojí 245 Kč. Ceně odpovídá její vysoká kvalita včetně velkého množství barevných fotografií. Potěšilo nás, že na rozdíl od knihy z nakladatelství Timy překlad není znehodnocen redakčními úpravami. Kontaktní adresa na BCCCZ sice uvedena není, ale nechybí kontakt na ČMKU.

Easter Verhoef-Verhallen o psech napsala již 6 knih, včetně Encyklopedií psů a Velké encyklopedii psů. Důležité však je, že při psaní knihy o border colliích vycházela také z vlastních zkušeností. Kniha je velice čtivá a podle našeho názoru shrnuje v kostce vše důležité, co by člověk, který borderku má nebo si ji chce pořídit měl znát.

Autorka hned v úvodu na obálce knihy píše, že border collie nepatří k plemenům, která by byla vhodná pro každého. Tomuto tématu je věnována i část jedné kapitoly. Zdůrazňuje se v ní, že border collie není „psem pro lenochy“. Píše, že žádný pes by se neměl kupovat jen pod dojmem okamžiku, a o příchodu border collie do domácnosti že to platí dvojnásob. Border collie jsou totiž opravdoví workaholici. Pokud někdo nevyjde vstřícně požadavkům psa, který se vyznačuje nutkavou potřebou činnosti a značnou energií a inteligencí, může se mu to dříve nebo později vymstít. Border collie se nesmírně rychle učí, avšak i nepěkné věci. Nemá cenu energii border collie vybijet „jen“ běháním vedle kola nebo ji nutit aportovat stále stejný předmět. Majitel musí být kreativní při vymýšlení úkolů a povelů. Pro lidi, kteří jsou velmi rádi se svým psem v akci, pro lidi, kteří dokáží dostatečně naplnit potřeby, které border

collie má, bude tento pes vynikajícím společníkem v rodině i kdekoliv jinde. Líbilo se nám také jak autorka jednoznačně doporučuje, pokud člověk štěně border collie chová v bytě, umístit ho pro spánek a chvíle, kdy se mu nemůže věnovat do domácí klece. Velice dobře poslouží výchově k čistotnosti a zároveň chrání štěně před hubováním které by si vysloužilo kdyby z nudy, když je páníček pryč, rozkousalo třeba novou sedačku. Borderka se přitom v kleci cítí dobře, samozřejmě ji musí být řádně představena, pes musí vědět, že to je bezpečné místo pro spánek a odpočinek, nikoli trest.

Většinou je border collie považována za milého a mírného psa. Autorka však upozorňuje na to, že border collie se rodí s instinktem chránit a zahánět - i psi z výstavních linií mohou v sobě toto chování od přírody mít. Štěňata a posléze i dospělí psi mohou tento instinkt uplatňovat na všech druzích zvířat, lidech, ale i třeba na dopravních prostředcích.

Pani Easter Verhoef-Verhallen upozorňuje, že border collie se dokáže dlouho pevně držet toho, co se jednou naučila. Proto je velmi důležité předcházet nevhodnému chování a rozhodně je potlačovat již v zárodku. Dosáhne se toho tím, že si určíte jasné hranice a budete důslední. Povolný, vrtkavý nebo naopak tvrdý pán s tímto plemenem nic nesvede!

V bohatě ilustrované příručce jsou rady, jaké podmínky musí majitel a chovatel splnit, aby jeho borderka vyrostla ve spolehlivého a milého společníka. Jsou v ní praktické informace o péči, krmění, výcviku a výchově tohoto plemene. Pozornost je věnována i výběru a koupi štěněte a nejběžnějším chorobám a odchylkám, které se u border collií vyskytují. Začínající chovatelé jistě ocení pojednání o chovu. Autorka píše, že chov není zábava, navíc, zabírá hodně času, a to od chvíle kdy se jdete podívat na krycího psa, do té doby, než štěňata dorostou a jejich noví majitelé vás stále – a právem – zasypávají dotazy a problémy. I když je vše v pořádku, dá péče o vrh štěňat hodně práce.

U štěňat, než je předáte jejich budoucím majitelům, doporučuje autorka udělat „štěněčí test“. Test hodná vypoví o budoucí povaze štěňat. Zodpovědnému chovateli může pomoci vybrat zájemcům o štěně takového pejska nebo fenku, která bude, co se týká povahy, nejvíce vyhovovat jeho povaze, přáním a způsobu života.

redakce

Pes v zrcadle předpisů

„Pes v zrcadle předpisů“ je název příručky z nakladatelství ORAC Ostrava. Napsali ji MVDr. Jiří Dousek starší a Mgr. Jiří Dousek mladší. Cílem příručky bylo informovat lidi o předpisech, kterými by se měli majitelé a chovatelé řídit. Autoři v úvodu píší, že nyní je v ČR doba, která přináší některé skutečnosti ve vztahu člověka a psa, které pozitivní pohled na vzájemný vztah zakalují. Jelikož jsou to skutečnosti, jejichž příčiny jsou málo známe, ale podle autorů významné, rozhodli se na ně upozornit.

Knihu doporučujeme k prostudování. Dozvíte se v ní o předpisech na ochranu zvířat, co je považováno za týrání, o právech a povinnostech vlastníků psů, jak by měla vypadat kupní smlouva, co si můžete dovolit při cestování se psem a o jiných pro život se psem důležitých věcech.

Ještě se k některým kapitolám z ní dostaneme.

Redakce

CRUFTS 2002, The best of very best – nejprestižnější výstava v Anglii

Crufta jsem poprvé navštívila před dvěma lety, když jsem byla v Anglii na ročním pobytu jako au-pair. Tento rok mě na Crufta pozvala moje kamarádka, chovatelka a rozhodčí Sára. Minulý rok se mi podařilo se s mou hnědobílou borderkou Majou na letošního Crufta nominovat, takže jsem myslela, že přijedu s ní. Bohužel, díky tomu, že ještě nejme v Evropské unii, nešlo to. Musela bych Maju podrobit různým vyšetřením, odběrům krve (posílaným do Německa, přeočkování a nakonec půlroční karanténou v Anglii), a to by bylo, mimo jiné i po finanční stránce, velice náročné. Sára mi nabídl, že bych mohla vystavovat její fenku, když nemohu vystavovat svojí. Měla jsem ohromnou radost. Připravila jsem fotky, informace o našich borderkách, mňamky pro psiska a pozornosti z Čech. Po příletu jsem se cítila jako doma. Poznávala jsem tu zvláštní, ale příjemnou atmosféru, anglické domky, parky, jízdu po levé straně, milé a ochotné lidi, kteří jsou vám vždy připraveni s úsměvem poradit.

Před výstavou jsme se Sárrou navštívili její přátele a také kynologické cvičiště se závody v agility. Nejvíce mě upoutala paní se dvěma merle psy. Připadali mi nepřipravení a roztěkaní. Paní nemluvila, pouze dávala povely rukou. K mému obdivu mi bylo řečeno, že psi jsou hlouzí. Oba závod dokončili a sklidili zasloužený potlesk.

Pět dní před výstavou: vypadalo to jako nevinná procházka se čtyřmi pejsky. Zašly jsme na pole a nechaly psy vyběhat. Po příchodu domů jsme je daly do výběhu a udělaly si čaj (v životě jsme nevypila tolik čajů jako za čtrnáct dní v Anglii). Najednou jsme si všimly, že jedna z border collíí kulhá na přední nohu. Byla to Kejt, fenka, kterou jsem měla vystavovat. Měla jsem strach, že moje výstavní kariéra skončí ještě než začala. Jestli se jí to nezlepší, nepojede.

Den před výstavou: Kejt se k mé radosti lepšila. Aby taky ne, prášky a mazání pomohlo. Koupaly jsme tři psy.

Trikolorního třináctiletého Sama, černobílého dvouletého Tobiho a nakonec „moji“ sladkou černobílou Kejt. Po koupání je začala Sára fénovat a s tříhově upravovat, leželi jak beránci. Vše bylo připraveno. A teď najíst a spát, ráno vstáváme ve tři hodiny, protože do sedmi je přejímka a v devět všechno začíná.

V den Crufta: zaparkovaly jsem nedaleko našeho vchodu. Podáváme vstupní listy. A co očkovací průkazy? Nikdo je po nás nechtěl. Ptala jsme se proč. Prý se hraje na důvěru a tak je samozřejmost, že kdyby měl někdo nemocného psa, ani by ho nenapadlo ho na výstavu vzít. Po příchodu do haly jsem poznávala krásné prostředí. Samozřejmě čisto, velké kruhy lemované řadou židlí, zelené koberce a hned vedle boxy pro psy. Něco mi ale najednou přišlo divné. Žádný pes neštěkal a snad žádný pes neměl náhubek. Dále mě udivilo, že většina vystavovatelů si předávala upomínkové karty s přáním co nejlépe uspět na Cruftu. Skvělý nápad, nemyslíte?

Bylo devět hodin a začalo se posuzovat. Pro border collie byly dva kruhy, vždyť jich bylo přihlášených 63!!! Psy (170) posuzoval MR. J. Ritchie a feny (193) MR. A. Wight. Nejvíce byla zastoupená třída otevřená, feny, 31 přihlášených. Po nich byli psi veteráni - 25 přihlášených!!!

Výstavní výsledky nejlepších:

Special Junior Dog – Roseley Sonotaz At Fayken
Special Junior Bitch, Best Junior – Wintercloud Black Coffee
Bitch CC – Show Champ. Madeleys Stepin Time
Dog CC, BOB – AM/AUS/AUR CH Borderflame Heard and Soul

Po celou dobu výstavy panovala dobrá atmosféra, jako by nikomu o nic nešlo. S Kejt jsme si vedly skvěle, Sára i já jsme byly víc než spokojené. Věřím, že v budoucnu přivítá prestižní Cruftova výstava i naše české vystavovatele.

Lenka Svobodová

O border collích v TV

Podarilo se nám zachytit pořad vysílaný na Spektru MAX. Uvádíme některé citace z něj.

Když border collie (BC) objevila oficiální kynologie, měla už za sebou staletí práce se stády. Zdá se, že právě ona je prarodičem všech ostatních kolíí, včetně Ruga, který se proslavil po celém světě postavou Lassie. BC je skutečně zajímavý pes a stojí za to ho poznat blíže. Je to velice staré plemeno a poměrně staré jsou také zprávy, které se o něm zmiňují již pod dnešním jménem. Sahají až do 17. století, tedy až do doby, kdy ještě plemena v moderním slova smyslu neexistovala.

Ve skutečnosti je BC dost obecný název, v angličtině se říká collie všem skotským ovčákům. Termín border pochází z „Borders“, rozlehlé oblasti ve Skotsku (na hranicích s Anglií). Už před 200 lety tady skutečně existovalo plemeno, totiž skupiny jedinců navzájem si velmi podobných. Skotské ovčáky tenkrát fyzický vzhled psů nijak nezajímalo. Potřebovali, aby dobře pracovali, byli hbití, mírní, inteligentní, poslušní. Ano, šlo o výběr, ale založený jen na fyzických a psychologických vlastnostech. Ke stejnému postupu došlo v jiných částech světa u tisíců jiných skupin psů a výsledkem byla vždy směs nejrůznějších morfologických znaků, ocasy krátké a dlouhé, uši vztyčené či plandavé, psi velikosti, S, M, L, či XL. V případě BC došlo přesně

k opaku. Vyšlo najevo, že psi ovčáků z „Borders“ si jsou velmi podobní, odpovídají tedy tomu co kynologie nazývá plemeno. To by mohlo znamenat, že u BC geny svázané s určujícími vlastnostmi chování nějakým způsobem odpovídají genům ovlivňujícím fyzickou stavbu. V kynologickém světě plném různých plemen by bylo odhalení mechanismů řídících tuto vzájemnost naplněním snu.

Plemeno „border collie“ bylo uznáno teprve v roce 1980 Kennel clubem a v roce 1988 FCI, a tak je jedním z nejstarších a zároveň oficiálně jedním z nejmladších plemen psů, které známe. Největší předností, ale paradoxně i největším záparem BC, je její výjimečná aktivita a inteligence. Její duševní bystrost nezvládne každý. BC ji využívá nejen k tomu, že se rychle a dobře učí, ale také k vlastním myšlenkovým pochodům. Výsledkem je, zvláště když se jedná o mladého psa, spousta lumpačin, často tak dokonale vymyšlených, až se nechce věřit, že autorem byl jen pes. Obalamutit BC je velmi nesnadné, nejen proto, že je příliš chytrá než aby se dala vodit za nos, ale navíc se snaží, aby ona doběhla nás. Všimneme si toho hned jak zkusíme triky, které běžně platí pro normální psy. Třeba, když

zamícháme nějaký lék do žrádla. BC jistě miskou neodmítne, to je příliš jednoduché. Naopak ji sežere jako jindy, nebo to aspoň bude tak vypadat. Na dně zůstane osamocený prášek.

V poslední době díky agility se BC začala rychle šířit po celé Evropě. Přitom ještě před pár lety byla BC mimo svou vlast prakticky neznámá. A jak se stává, vždy když nějaké plemeno začne být dostatečně známé, hned se objeví také na výstavách. Rizikem je nyní produkovat jen krásné a snad i klidnější jedince než je průměr, aby nabídka uspokojila poptávku. Ale byl by to velice chybný krok, který by tohoto fantastického psa zbavil jeho přirozenosti. Kdo chce BC, musí ji milovat takovou jaká je. Když někdo touží po psu s výstavnější srstí nebo po takovém, který se raději válí na kanapi, měl by si vybrat jiné plemeno. Je třeba říci, že díky své inteligenci některé BC dobře chápou co je to výstava a dokáží se tam i dobře bavit. Ochotně skáčí do kruhu a předvádějí se se zjevným záměrem ukázat, že jsou hezčí než ostatní. V tomto případě, je-li jedinec skutečně pěkný, nemusíme mu bránit ve výstavní kariéře. Důležité je, aby se nezačalo se šlechtěním jen na základě lesku srsti a dojmu jaký vyvolá v kruhu. Dokud BC zůstane pracovním psem, jehož nejkrásnější a umírněnější exempláře půjdou také na výstavu, nehrozí plemenu nebezpečí. Kdyby mělo dojít k opaku, byl by to její konec. Vyhledávat kosmetickou krásu namísto krásy funkční by mohlo pouze zničit neuvěřitelné souznění elegance a charakteru, který příroda dokázala uchovat neměnný takovou dlouhou dobu. Byl by to skutečný zločin.

BC je originální osobnost v každém životním projevu, včetně práce. Se stádem nebo kachnami nebo jakoukoli jinou svěřenou skupinou zvířat totiž pracuje jinak než ostatní ovčáčí psi. Když vede ovce, chová se podle etologů jako predátor v první fázi lovu. Není těžké povšimnout si jejich kradmých pohybů lovce, který se plíží ke kořisti. Nohy jsou pokrčené, ocas stažený, pohled pozorný a upřený, nervy v těle jen hrají. Přesně tak se BC chová když vede skupinu zvířat, ale nikdy nepřejde k následné fázi, tedy k útoku. Nejlepší na tom je, že ostatní zvířata to nevědí. Rozpoznají chování lovce, bojí se ho a nikdy se neuvolní, protože si neuvědomí, že pes je nikdy nenapadne. Z tohoto důvodu jsou stále napjatá, neztrácejí psa z očí a zůstávají v jednom stádě. To je v přírodě poměrně rozšířené obranné chování, osamocený jedinec je mnohem snadnější kořist než těsně sevřená skupina. A protože ovčáci chtějí držet stádo pohromadě, je BC pro ně ideálním pomocníkem. Její lovecké chování a upřený pohled ji umožňují vést stádo s minimálními pohyby, aniž by se ho musela dotýkat,

neustále štěkat nebo celý den pobíhat sem a tam jako jiná plemena. Typické pohyby a chování BC nejsou plodem žádného výcviku, jsou součástí jeho genetické výbavy a jsou pro toto plemeno naprosto přirozené. Ovčák ale také může počítat se psem inteligentním, připraveným se neustále učit a toužícím vyhovět svému pánovi. Není proto obtížné naučit ho dlouhý a obsáhlý seznam povelů týkající se přesunů, otáček zastávek a tak podobně. Spojení instinktu a výcviku dělá z BC opravdového specialistu na vedení zvířat. Díky zvláštnímu způsobu vedení očima je toto plemeno ideální i k vedení menších a zranitelnějších zvířat než jsou ovce. Vodit třeba husy dokáží i jiná plemena, ale pes, kterému jako hlavní donucovací prostředek slouží zuby, může ptáky poranit nebo i zabít. Pohled, kterým je ovládá BC, je rozhodně mnohem méně nebezpečný a přitom účinnější.

Agility, sportovní disciplína, která zaměstnává psy a jejich pány zábavným a přitom divácky přitažlivým překonáváním překážek, se zrodila v Anglii přibližně ve stejné době, kdy byla BC oficiálně uznána FCI. Zvláštní náhoda, uvážíme-li, že BC se pak ukázala jako ideální představitel specializovaného plemene. Důvodem jejího úspěchu je směs fyzických a psychických předností. Díky své tělesné stavbě dokáže velmi rychle běhat a překonávat překážky skoro bez námahy. Umí také předvést neuvěřitelné skoky téměř z místa. Z psychického hlediska má BC všechny ideální vlastnosti nezbytné pro agility. Ochotně se učí, má silný vztah k vodiči a instinktivně dokáže rozdělit pozornost do dvou směrů. Při pasení sleduje jedním okem stádo a druhým pána, při agility musí dávat pozor jak na překážky tak na vodiče. Pokud chceme dosáhnout velmi dobrých výsledků, musí začít výcvik psa k agility již velmi brzy. V šesti měsících už může štěně zahájit základní výcvik. Cviky jako sedni, lehni, zůstaň mají přitom zásadní důležitost, pes tyto povel musí znát dřív než půjde na překážky. První setkání s překážkami probíhá přibližně ve věku 12 měsíců, připomeňme ale, že u mladého psa se kostra a svalstvo ještě stále vyvíjejí. V tomto věku jsou proto přísně zakázány všechny vyšší a náročnější skoky a slalom. Mladý pes může nicméně trénovat tunel a lávku. Jistě se můžete věnovat agility jen pro zábavu, nezabere to mnoho času a váš pes bude šťastný. Pokud ale chcete závodit, připomínáme, že agility je skutečný sport se vším co k němu patří a je třeba se mu cele věnovat.

O BC bychom mohli mluvit ještě dlouho. Toto plemeno bylo oficiálně uznáno teprve před pár lety, ale získává si pro svůj sympatický vzhled, lásku k práci a všestrannost stále větší počet příznivců.

E. Loučková

Jak pískat na ovčáckou píšťalku

Píšťalka se vyvíjela během mnoha let pro použití při práci s našimi čtyřnohými pomocníky. Používají ji ovčáci v otevřených prostorách a na pastvinách, kdy je nutné dát psovi pokyn na velkou vzdálenost. Hvizd píšťalky se nese mnohem dále nežli verbální pokyn a na rozdíl od něho je bez emocí a neutrální.

Použití píšťalky

Píšťalku vložíme do úst rovným širokým koncem tak hluboko, aby se rty dotýkaly zaobleného konce s držáčkem. Zvuková štěrbinou zaobleného konce píšťalky musí zůstat volná. Jazyk částečně spočívá na zadním

rovném konci a pod píšťalkou, kde částečně zakrývá spodní díрку. Horní dířka musí zůstat volná.

Vzduch foukáme skrz horní otvor zvukovou štěrbinou. Jazykem (jeho přibližováním ke spodní štěrbině nebo oddalováním od ní) měníme intenzitu a tón hvizdu. Tak docílíme širokou škálu zvuků. Zbavte se přebytečných slin, a nefoukejte moc silně. Píšťalka má dva otvory a není možné ji vložit do úst obráceně.

Je jen velmi těžké popsat jak pískat. Chce to praxi. Píšťalku bude možné zakoupit na některých akcích BCCZ, nebo si ji objednat na 0603888362. Stojí 100 Kč.

Redakce

Někdy cadaver nejde...

Borderka Dalinka se narodila na jedné americké farmě a strávila první rok svého života po boku své matky šikanou kozího stáda. Život nádherný a bezstarostný s hrabáním myších děr a proháněním zajíců. Pohroma přišla v podobě mladé ženy jménem Lynne, která se rozhodla, že z Dalinky vychová pracovního psa. Dalinku koupila a odvezla si ji domů do Saratogy na jižním konci San Franciského

zálivu. Po několika měsících intenzivního základního výcviku, který proběhl bez závažných problémů, přišel čas se začít specializovat. Dalinka neprojevila patřičnou srdnatost potřebnou k práci v sutinách a cadaver výcvik (výcvik pro vyhledávání mrtvých ostatků – poz.red.) se jevil jako slibné řešení její kariéry. Imprinting, první seznámení s pachy a jednoduchá cvičení, to vše probíhalo celkem slibně podle tréninkového plánu. Ale kosa narazila na kámen, když začaly první lekce ve volné přírodě. Aaaah, farma, volno, život nádherný a bezstarostný!! Dalinka se rozhodla, že sice bude ráda provádět, co se od ní očekává, to ano, ale přidá si k tomu něco navíc. Všem dala zcela jasně a neomylně najevo, že její vášní a láskou jsou polní myšky!!!

Nebylo jediného dne, aby se nenechala uchvátit každou myší dírkou, a každou myší cestičkou. Když si tedy trenérka dala čas, práci a konečně našla louku, kde myšky nebyly, výborně!!!, bude se pracovat, ano, ale samozřejmě ani o minutu dříve než Dalinka celou louku dokonale prohledá, aby se ujistila, že tam opravdu ani jedna myška není někde schovaná! Když tedy láska k myším, která ani přes tuhý trénink a velice přísná opatření neustupovala a skoro začínala hraničit s posedlostí, bylo nutné uvažovat, co s tím. Co bude dál...

Městečko Salinas na západním pobřeží Kalifornie je pojem. Je to rodné město a kraj J. Steinbecka, kde žil a psal své slavné romány *O myších a lidech*, *Hrozny hněvu*, *Na plechárně* a další, ve kterých vypráví o životě sezónních zemědělských pracovníků. Salinas Valley. Rozlehlá oblast kolem má přezdívku "Zelinářství Unie"- lány zeleniny jsou opravdu nedozimé. Přímě v Salinas jsou různé distribuční firmy, balírní, konzervárny a další firmy související se zeleninovým průmyslem. Stovky trhačů a sběračů zeleniny a také automatické stroje sklízí úrodu. Je tu ale jeden velký problém. Na těchto polích a zeleninových lánech, jsou přes veškerou snahu a preventivní opatření myši.. Stovky myší. Některé druhy zeleniny jsou tímto problémem pověstné, a hlávkový (ledový) salát je stále zlým snem pěstitelů. Myšky si totiž staví doupátka přímo v hlávkách. Stačí trochu vykousat vnitřek, a máte komfortní obývací, ještě navíc s jedlými stěnami.

Nejvíce postižená je příprava hlávkového salátu. Salát se v plastických pytlíčkách prodává už čistý, nasekaný a namíchaný - jen přidat zálivku. Když se ve stroji rozseká myš, která se bála z hlávky vylézt, je to velká nepříjemnost. Provoz se musí zastavit, stroj vyčistit, zjistit, jak dalece nasekaný salát kontaminoval pás na kterém se všechno rychle sune, všechno je potřeba pořádně vyčistit a vydezinfikovat. Je lehké si tu situaci představit. Kdyby se tak našel někdo, kdo by mohl prohlednout všechny ty lísky a bedny se salátovými hlávkami a poznat, jestli tam někde není nějaká ta myška...

Job pro Dalinku jako stvořený!!! Očichat řady beden, posadit se u každé s myškou, potom bez problému určit obydlenou hlávku, a ještě za to být pochválena a odměněna! To je přece psí ráj...

Dalinka je momentálně v pokročilém stadiu výcviku na detekci výbušnin pro NASA, kde se (na rozdíl od cadaver) pracuje výhradně na dlouhém vodítku v budovách bez myších provokatérů. Ale hřeje ji vědomí, že když se jí zasteskne, může si občas zajet do Salinas, vyčuchnout tam nějakou tu zamilovanou myšku a navíc tím pomoci našim "Zahradníkům Unie"...

Eva Čečilová

Borderholic – Aktuality a zajímavosti - klubový zpravodaj, číslo 12

Vydává Border Collie Club Czech Republic pouze pro vnitřní potřebu klubu.

Jazyková a redakční úprava, tisk a distribuce: redakční rada zpravodaje.

Foto: CD archiv členů klubu BCC CZ.

Vychází v srpnu 2002 v nákladu 160 výtisků. Uzávěrka dalšího čísla je 1.11.2002.

Kontaktní adresa: Radko Loučka, mobil 0603 888362, loucka@vuzv.cz

COPYRIGHT©BCC CZ - platí na veškeré materiály v tomto zpravodaji!

ŠKOLENÍ A ZKOUŠKY V PASENÍ ROKYTNICE V ORLICKÝCH HORÁCH

Na letošním prvním školení a zkouškách v pasení v Rokytnici v Orlických horách borderky pásly nejen ovce, ale i malá prasátka. Školitelem byl Miroslav Koško a rozhodčím Martin Kosa ze Slovenska. Ovce byly divoké, jednou se jim podařilo prchnout až na náměstí.

OVENÁLIE 2002 ROVEČNÉ

V rámci slavností OVENÁLIE 2002 v Rovečném, kterého se zúčastnila více než stovka ovčáků z České republiky a několika okolních států, Simona Sochorová předváděla pasení ovcí s border colliemi. Bylo to náročné. Celé dopoledne se páslo pro filmaře, kteří o chovu ovcí natáčeli dokumentární film, odpoledne pro šest skupin diváků, které se na pastviny nechaly vyvézt speciálním „bednabusem“.

ŠKOLENÍ V PASENÍ RAKOUSKO

Na školení v pasení ovcí v rakouském Langenlois jsme se všichni moc těšili. Manželé Klafflovi (on školitel, ona rozhodčí, oba úspěšní reprezentanti Rakouska na několika ME v pasení) naše očekávání nezklamali. Účastníci se pozorně dívali na individuální přístup k práci s jednotlivými psy. Vše perfektně překládala Vendula Axmanová.

ŠKOLENÍ A ZKOUŠKY V PASENÍ NEČTINY

Poprvé bylo zorganizováno školení a zkoušky v pasení v západních Čechách, a to v Nečtiněch. Na jednom obrázku je ukázka toho, jak může ovčák odcházet z výcviku – se psem v náručí. Na druhém se školitel a školený pohybují za sebou - aby pes nemusel přemýšlet „na koho“ má vlastně pást.

YORK ADULT MINI

speciální krmivo pro malá plemena

Receptura krmiva YORK ADULT MINI byla speciálně navržena s ohledem na specifické potřeby psů malých a trpasličích plemen. Naším cílem je pomoci řešit největší problém těchto psů, kterým jsou choroby v důsledky překrmování bílkovinami a tuky (například ledvinové kameny či problémy s játry). YORK ADULT MINI výrazně snižuje riziko těchto onemocnění.

Pro prevenci artrózy je přidáván kolagen, navíc jsme při vývoji receptury kladli velký důraz na chuťnost, takže můžete nabídnout svému psovi nejen zdravé, ale i vysoce chutné krmivo.

- + olivový olej
- + kolagen
- + vyvážené složení
- + chelátové minerály
- + Omega-3 a Omega-6

Vyzkoušejte i další výrobky z řady premiových krmiv FITMIN!

KID milk, BENJAMIN puppy, BERTA growth, LEON maxi junior, OSKAR adult, FILL performance, ARTUR light/senior

Regionální zastoupení:
Žamberk 0608-552201, Brno 0608-552203, Kutná Hora 0777-552258, Kladno 0777-552240

Distribuční partneři:
Alka - Fiala Aleš, Výhon 127, 747 31 Velké Hoštice, 0653-764635; F + F v.o.s., Pekárenská 510, 371 42 České Budějovice, 038-7315796; FALCO - MVDr. Jiří Sokol, Vítky 5, 538 21 Slatiňany, 0455-679239, Franimal - Ivanov Viktor, Radima Drejsla 138, 518 01 Dobruška, 0443-623743; Karafiát Tomáš, Za nádražím 561, 397 01 Písek, 0362/211721; Krmiva - E. Černý, Hlávkova 1106, 334 01 Přeštice, 019/7982806; RAPA DOG s.r.o., Vokšice 1, 506 01 Jičín, 0433-524744; Tenesco s.r.o., Mělnická 114, 277 11, Libuš, 0206-686621; Zdeněk Růžička, Lišická 834, 190 16 Praha - Újezd nad Lesy, 02-81960799; ZOO Boston - Petrovický Miroslav, Štít 44, 503 51 Chlumec n. Cidlinou, 0608-711471

FITMIN A.S.
Helvíkovice 90
564 01 Žamberk
tel.+446 613 265, fax.+446 613 267
e-mail: fitmin@fitmin.cz
www.fitmin.cz

K dostání také u veterinárních distributorů Noviko a.s., Purus s.r.o., Samohýl spol.v.o.s.